

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-sainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Ö. hon. as Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-tömestek Szövetsége hivatalos lapja. Egyestülve a timisoarai „Az Ipa-ros”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

SPERTUL

Articolul de mai jos al Dnui Prof. E. M. Brancovici, atât de curajos și care conține multe adevăruri dure-roase, i-l luăm din ziarul Argus.

Scriam, nu de mult, în coloanele acestui ziar, că „Bursa neagră”, în actualele împrejurări, e o instituție de utilitate publică, — deși nu ne putem mândri cu ea, ca tot ce se petrece la in-tunec.

Astăzi, ne vom ocupa de o altă instituție națională, ridicată la rang de „utilitate publi-că”, — deși fără decret, — și care poartă nu-mele, — nu tocmai fainic, — de: „spert”.

Ambele aceste instituții funcționează fără a avea un decret la bază și nici nu au nevoie de o astfel de formalitate searbădă. Ele există, sunt realități, toată lumea le știe, le cunoaște, le întrebuințează ori câte-ori se ivește oca-zia, — și slavă Domnului, — ocaziile sunt tot mai dese, — motiv pentru care aceste instituții se dezvoltă admirabil de bine și sporesc din zi în zi tot mai mult.

Românul are o vorbă: „e mult până ce se învață românul”, — asta înseamnă că după ce s'a învățat, apoi nu mai poate fără el. Ba, ceva mai mult, — lucrul se dezvoltă, se organizează, se impune.

Astăzi, „Bursa neagră” nu mai e atât de neagră cum era la debuturile ei. Vroiti un exemplu? La Bursa albă, — (numele este cât se poate de potrivit, căci acolo unde nu este nimic se zice că este în alb: o coală necrisă, o coloană censurată, etc. etc.) — la Bursa albă, bie necompletată, etc. etc.) — la Bursa o albă așa dar, nu se găsec devize și nici cotațiuni. La Bursa neagră se găsec totdeauna devize și cotațiuni. Acum cotațiunile se găsec chiar prin ziare. Lucrurile se petrec tot mai mult la lu-măna zilei.

Vroiti alt exemplu?

În procesul Vasilescu, Nacht și companie d. Linsenmayer, întrebate de președinte ce ocu-pație are, nu s'a sfîșit să răspundă limpede: „mă ocup cu devize”. Un agent de schimb nu ar fi putut afirma că la Bursa albă se ocupă cu devize, căci risca replica președintelui:

— „Dar atunci din ce trăești?”

Mi se va răspunde însă: dar Vasilescu, Nacht, Linsenmayer și companie, nu lucrau la „Bursa neagră”?

Foarte dreaptă observație și ei aveau drep-tate să disprețuiască „Bursa neagră”, unde există prea multă concurență, față de posturile prea minime ce se negociază acolo. Marfa se procură greu și scump, așa că abea mai rămâne loc pentru un mizerabil curtaș — nici măcar o primă suficientă pentru riscul puscăriei.

Această nibilă companie, s'a ridicat un grad mai sus decât acele al curtașului și anume, la gradul de „spert”.

Ce este „spertul”?

Cuvântul acesta este în limba afacerilor, de dată relativ recentă, deși faptul este de dată ceva mai veche.

Ce însemnează cuvântul „spert”?

Nu sunt filolog și deci nu mă încumet să analizez origina cuvântului sub acest raport. Las această sarcină colegilor filologi, cari după cum îi cunosc, vor căuta a se lepăda ușor de această sarcină, răspunzând că cuvântul „spert” nu este admis de „Academia română”, la care aș putea replica că această afirmațiune nu este cu-

Miért pártolja és támogatja országunk mindenkori kormánya a hazai ipart

Mit ír a legtekintélyesebb hazai közgazdasági lap Leon alminiszter iparpártolási törvény-tervezetéről.

A mezőgazdasági országok az ipari országoktól függenek

„Az Argus írja:

Leon ipari és kereskedelemügyi államtitkár új ipartörvénytervezeten dolgozik. A lapok rész-leket közölnek javaslatából, mely bizonyára mó-dosításokat fog szenvedni. Régtől az a hit él az országban, hogy nem képez nemzeti érdeket az ipar támogatása, mely mesterséges és parazita életet folytat a mezőgazdasági országban. Most bizonyára ismét felüti fejét ez a gyanúsítás. A viagháboru után, különösen az 1929. évi válság folyamán a világon mindenütt felbukkant az ipar-fejlesztés gondolata. A cél a gazdasági elszigetelődés volt, melyet mindenütt fel lehetett találni. Ez aztán arra-ösztönötte a mezőgazdasági álla-mokat, hogy a belső fogyasztás kielégítésére ipart létesítsenek maguknak. Természetes következmé-nye volt ennek aztán, hogy az ipari államok mind-inkább fejlesztették ki saját mezőgazdaságukat. Ily körülmények között elkerülhetetlenné vált Románia iparosítása. Ezt azonban nem tudták és nem lehetett teljesen megvalósítani. Az iparfej-lestés ugyanis nagy áldozatokat kívánt az állam részéről, mely nem tudta biztosítani, hogy az or-szágos ipar lépést tartson az ipari államok üze-meinek technikai fejlődésével, ahonnan továbbra is gépeket és félkész árukat kell behozni. A mezőgazdasági országok tehát továbbra is az ipari országoktól függenek, akármily nagy az erőfeszít-és és bármily áldozatokat is hoznak. Helyes vol-na tehát, hogy most, az új ipartörvénytervezet

megfogalmazása alkalmával, különbséget tenné-nek az egyes ipari ágak között s elejétől fogva két részre osztanák ezeket:

Első csoportba tartoznak a nyersanyagfeldol-gozó üzemek — bányás-és fűrészüzemek — melyek kül- és belföldi fogyasztásra dolgoznak.

A második csoportba sorozhatók a tisztán belfogyasztásra dolgozó üzemek, melyeknek ter-mékei csak állami segítséggel juthatnak ki az országból. Az első csoportba tartozó üzemeknek nincs szükségük a kereskedelemügyi és ipari mi-niszter tervezetének szabályaira. Ezeknek műkö-dését a világpiac irányítja. Legfeljebb a belső piacra szánt termelést lehetne szabályozni. A második csoportba tartozó üzemek között ismét különbséget kell tenni.

Harmadik csoportba tartoznak az olyan üze-mek, amelyek — mint cukor, alkohol és posztógyá-rak — kivitelre is dolgozhatnak. Ezek részére kül-lön fejezetet kell a törvénytervezetben alkotni, mi-nek során mérlegelni kell az előnyöket és az ezek-ért hozott áldozatokat.

Vannak végül üzemek, amelyek a tervezetet legjobban érdeklik, melyek egyedül vámprotektió-ra vannak alapítva. Életük ehhez van kötve s így az államnak joga van részt követelni az ellenör-zésben és haszonban.

Nem lehet tehát minden iparüzemmel szemben egyformán felállítani törvényeket és rendelkezé-syokat.

nimic dovedită, intrucât dicționarul Academiei române nu a ajuns încă la litera „S”.

Până va ajunge acest dicționar la această literă, — vre-o cincizeci de ani — e timp destul ca acest cuvânt să se impună și Academiei ro-mâne.

Dacă, însă, nu pot desluși origina cuvântu-lui, rămâne să vedem de rostul lui. Dar și aci trebuie să mă declar necompetent, căci personal nu am avut prilej de a face cunoștință cu „spertul” și sunt prea bătrân pentru a mai fa-ce cunoștință cu el, de aci încolo. Am căutat, — dupe obiceiul cercetătorilor, — autori com-petenți și versați în materie. Nici aici nu am fost mai norocos, căci am constatat că acest lucru nu prea este cercetat la noi. Este un luc-ru paradoxal că în această materie, cu cât se practică mai mult, cu atât se tace mai mulț. Pentru a fi sincer și complet, trebuie să spun că am găsit totuși o documentare de oarecare valoare și anume, o controversă ce se dezbate azi în fața instanțelor judecătorești. Este vor-ba de controversa dintre Vasilescu Cantalup (autor cu multă competență în materie) — și d. procuror (care, ca jurist, se impune în sen-sul vederilor sale). Primul susține cu tărie că,

potrivit codului de comerț, „spertul” este fap-tă de comerț. Cel de al doilea susține, tot cu atâtea tărie și cu autoritatea funcții ce ocupă, că este faptă penală. Rămâne să așteptăm pronun-țarea justiției.

Dar acum mă veți întreba: cum rămâne cu „instituția de utilitate publică”?

Iată cum rămâne:

E criză generală. Agricultură nu rentează. comerțul lucrează în pagubă, industria e neachi-tată pentru furniturile ei, proprietatea urbană este despuiață de orice rentabilitate, renumera-ția mică dupe buget, banii nu mai produc do-bândă, depunătorii sunt ruinați, și totuși vedem atâtea minunății cu aparențe de mare progres și beșug.

E pe de altă parte adevărat că în toată această simfonie a mizeriei, carul statului este acela care scârție rău de tot. Dar când vezi că amenință să te lase în drum, mai ungi puțin și el merge mai departe.

Nu știu prin ce ciudată relațiune de ide-imi vine în minte, fără voie, întrebarea: ce ai fi dacă s'ar ceaștița „spertul”?

Tare mi-e teamă că nu ar mai mișca ni-mica.

Prof. E. M. Brancovici.

Nem engedélyezték a hatóságok az ujonnan épített satumarei iparos aggmenház ünnepélyes felavatását

A satumarei iparostársadalom november 17-ére tervezte ujonnan épült aggmenházának ünnepélyes felavatását. A felavató ünnepség műsorát idejekorán beterjesztették a hatóságokhoz, ezek azonban kifogásolták a program összeállítását s ezért a tervezett ünnepség megtartását nem engedélyezték.

A satumarei iparosok most elhatározták, hogy a felavatást csak a jövő év májusában tartják meg s az aggmenházat csendben adják át rendeltetésének. Az a körülmény azonban, hogy csak csendben és nem ünnepélyes külsőségek közepette kezdi meg nemes hivatásának gyakorlását a satumarei iparos aggmenház, mit sem von le a megérdemelt elismerésből, ami a jótékony intézmény alapítóinak eredményes működését más városok iparossága részéről is méltán megilleti.

Cursuri de limba română şi nomenclatura materialelor, uneltelor şi maşinelor din industria lemnului, ferului şi electro-technică, în Arad.

Asociaţia Funcţionarilor Particulari din Arad aranjează sub patronajul Camerei de Muncă din Arad următoarele cursuri:

1. Curs de limba română cu secţiile: Inceptor şi Învăţat.

Cursul se deschide Luni 11 Noemvrie 1935 şi se va ţine pentru ambele secţiuni la Şcoala Ioşif Vulean, cu un număr până la 50 de cursanţi, de fiecare secţiune în zilele de:

a) Secţia Inceptor: Luni orele 8—9 seara, Miercuri orele 7—8 seara.

b) Secţia Învăţat: Miercuri orele 8—9 seara, Vineri orele 8—9 seara.

2. Curs de nomenclatura materialelor, uneltelor, maşinelor şi notiuni de tehnologia lemnului. Acest curs se va ţine pentru lemnari şi anume pentru un număr până la 35 cursanţi.

Cursul se va ţine la Şcoala Superioară de Arte şi Meserii, în zilele de Vineri orele 6—8 seara.

Cursul se va deschide la 15. Noemvrie 1935 şi va dura 3 luni.

3. Curs de nomenclatura materialelor, uneltelor, maşinelor şi notiuni de tehnologia fierului. Curs special pentru fierari, pentru un număr până la 35 cursanţi.

Cursul se va ţine la Şcoala Superioară de Arte şi Meserii în zilele de Vineri orele 6—8 seara.

Cursul se va deschide la 15. Noemvrie şi va dura 3 luni.

4. Curs de nomenclatura materialelor, aparatelor şi maşinilor electrice. Notiuni de instalări electrice pentru luminat şi forţă.

Cursul aceste se va ţine la finele cursurilor 2 şi 3, pentru un număr de 35 cursanţi.

Cursul se va ţine la Şcoala Superioară de Arte şi Meserii în zilele de Vineri, orele 6—8 seara.

Cursul va dura 2—3 luni.

KÉSSSEL, VAGY NEM KÉSSSEL, AZ NEKEM MINDEGY...

Tarhonya ur rosszkedvűen jön a kávéházba. Panaszkodik. Képszeljétek, — mondja — a feleségem teljesen és tökéletesen abesszinpárti.

Hiába magyarázom neki napok óta, hogy kultúrembernek az olaszok mellett van a helye, hiszen az abesszinek barbárok, rabzsolgáskorcsok, emberölők, öccellenségei a civilizációnak.

— Nem, nem, — makacsodik öngyűsége, szeretett nejem — nekem te beszélni, amit akar, az abesszinek háremodora nekem sokkal szimpatikusabb, mint az olaszoké.

— Ugyan, menj már, késsel mennék a gépfegyverek ellen.

— Késsel, vagy nem késsel, az nekem mindegy. Nekem az tetszik, amit épen te nem tudsz, te pitiláner.

— Mit?

— Ejje! a szótékban támadni.

Hát hogy legyen nekem ezek után jókedvem?

Szomorú történet egy Singer-féle varrógép mögül

30.000 lejért vett Singer-varrógépet egy falusi iparos, 28.000 lejt kifizetett érte és mert a 2000 lejes hátralékkal adós maradt, elvitték tőle a gépet és bottal ütheti a nyomát a 28.000 lejének.

Több óvatosságot a Singer-gépek vásárlásánál

Az a rengeteg panasz, amely az utóbbi években a Singer varrógépek eladási rendszere ellen felemerült, az elmúlt napokban a Zeilvölgyében is kiobbantotta a maga botrányát.

Az eset hőse egy petrilai iparos, aki pár évvel ezelőtt 30 ezer lejes árért egy varrógépet vásárolt a Singer cég petroseni lerakatától havi ezer lejes részletre. Kötelezettségnek a szegénysorsú kisiparos pontosan eleget is tett. Havonta rendszeresen lefizette az ezer lejes részletet, amíg egy szép napon a rossz viszonyok miatt nem tudta teljesíteni kötelezettségét. Ekkor a Singer cég megbízottja az iparos bejegyezésével átírta a gépet annak egyik családtagjára. Mi volt a célja ezzel a lerakat vezetőjének, nem lehet tudni, de tény az, hogy az iparos azután sem tudott fizetni, de később valamilyen módon mégis sikerült keresettség jutnia és a fizetést megint teljesítette. Lassan-lassan lefizetett a harminc ezer lejből huszonnyolc ezer lejt. Maradt volna tehát még két ezer lej, amit azonban a legjobban akarat mellett sem tudott megfizetni.

Singer azonban nem azért Singer, hogy ilyen esetben belátással legyen. Bírósághoz fordult az elmaradt összegért. Tudni kell, hogy a Singer gépek vásárlóinak vitás ügye a megkötött egyezmény szerint a Bucuresti-i bírósághoz tartozik. Bizonyára azért van ez így, hogy a feleknek a bírósági közbenjárásnál még nagyobb költségük legyen. A bíróság jelen esetben is meghozta az ítéletet és ennek az alapján egy szép napon a Singer emberei megjelentek a petrilai iparosnál, aki történetesen nem is tartózkodott odahaza és elszállították a gépet.

Az iparos kért, könyörgött, hogyha már a gépet elvitték, legalább pénzéből adjanak vissza valamennyit, amiről a Singer természetesen hallani sem akart. A Singer-képviselőt esserint a hátralékos kétezer lej a bírósági költségekkel

együtt 12 ezer lejre szaporodott fel és addig nem hajlandók szóba sem alni a vevővel, amíg az összeget ki nem fizeti. Vagyis tízezer lej költséget számít fel a cég azért, mert egyszeri tárgyaláson megjelent és a gépet hivatalosan lefoglaltatta.

Most ott áll a szegény petrilai iparos pénz és gép nélkül. Megvette a gépet 30 ezer lejért és elvitték tőle akkor, amikor már az összegből 28 ezer lejt kifizetett. Ha az új kívánságnak eleget tesz, a gép negyvenezer lejébe fog kerülni.

Singeréknek ez az eljárás természetesen óriási felháborodást váltott ki a közönség körében. Nem az első eset, hogy a vevők, ha a részletet nem tudják fizetni, a gépet is és a pénzüket is elvesztik. Ez a jövőben nagyobb óvatosságra kell intse a Singer gépet vásárló közönséget és ha már minden áron venni akar, úgy gondolja meg, hogy mit ír alá, mert könnyen olyan helyzetbe kerülhet, hogy kifizeti a részlet legnagyobb részét a aztán, ha súlyos anyagi helyzetbe kerül, elveszítheti a pénzt is és a gépet is.

Nem ártana egy kicsit, ha az illetékes hatóság belenézne a Singerék manipulációjába és megkérdené tőlük, miként lehetséges, hogy a Singer emberei bemennek egy házba, amelynek gazdája nem tartózkodik otthon és távollétében elviszik az annak tulajdonát képező gépet. Ez törvénytelen eljárás, amelyet okvetlenül meg kell torolni. Ugyancsak furese az is, hogy a vevő elveszthet 28 ezer lejt csak azért, mert kétezer lejt nem bírt megfizetni.

Ismételjük: a petrilai iparos esete nem szörvényszerű, hanem a Singer cég rendszeres üzleti módszereinek szükségszerű velejárója. Napoként fordulnak elő hasonló méltánytalanságok ország-szerte a hatalmas amerikai vállalat nagy számú lerakatainál.

Új találmány a föld vizenőerejének felhasználására.

Egy Veress Ferenc nevű fiatalember, aki kitűnő eredménnyel végezte el a debreceni fémipari szakiskolát, olyan gépet készített, amely a rárakott anyag súlyától mozog, a tarhat rövid távolságra elszállítja és ha megakadályozták terheléstől, ugyancsak önmagától visszatér kiindulási helyére. Nemcsak vízszintes, hanem függőleges irányban is működik a gép. Találmányát 50 cm. magas, fából készült játéklevelezen mutatta be, amelyre ráült egy kisfiú. A gép kifogástalanul működött. Veress Ferencnek tehát — ha a hír igaz — sikerült azt az erőt, amelyről fogva a testek a földre esnek, úgy átalakítani, hogy hasznos munkát végezzen. Természetesen minél nagyobb a súly, annál nagyobb utat tesz meg a gép is.

MEGHÍVÓ

Előkelő pesti izraelita családok a napokban a következő tartalmú meghívót kapták:

Enaton tudatjuk jó barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy Bandi fiunknak hétfőn veggel 9 órákor lesz a zsidó rítus szerint keresztelése és 11 órákor melegen találva lesz. Név és lakcím.

Feltalálta egy olasz mérnök a mesterséges gyapjút.

Nagyfontosságú új találmány híre érkezett Olaszországból. E hírek szerint Ferutti mérnök, az ismert olasz feltaláló hosszas kísérletezés után rájött a mesterséges gyapjú előállításának titkára. A mesterséges gyapjút az olasz mérnök kazeinából állította elő. Már pedig a kazein, mint ismeretes, tehénturóból olcsón előállítható tejtermék. Ferutti már gyárat is rendezett be magának, ahol naponta 500 kilogram mesterséges gyapjút termel.

A tüntető szőlősgazdák bementek a prefektus szobájába...

Az Epoca írja: Nyugtalanságról számolnak be a hírek. A szőlőtulajdonosok is hangos gyűlést tartottak és izgatott hangnemen ártak kifejezést panaszaiknak. Szokatlanul nagy tömeg gyűlt össze Focsaniban s az egyik helyi lap így számol be a gyűlés lefolyásáról: „Több, mint tízezer szőlőtulajdonos gyűlt össze. A beszéd megkezdése után felvonultak a városban. A szeszelosztó hivatalhoz érve, behatoltak annak helyiségeibe, amelyet teljesen feldúltak. Aztán a jelenlevők egy része a prefekturára indult. A tüntetők bementek a prefektus szobájába s ott hangosan demonstráltak. Vasile Tiroiu, Putna-i prefektust a szó szoros értelmében képtelenné tették arra, hogy ki-mozduljon. A szeszelosztó hivatal esendőrség szállta meg. Végre a felzúgott tömeg lecsillapodott”. — Akármiről van is szó, el kell ítélni az erőszakot. Senkinek sincs joga rombolásra és anarchiára. Meg kell azonban mégis vizsgálni, hogy a szőlőtulajdonosok miért haragudnak? A termés kitűnő volt. Sok helyen nem volt elég hordó és csak részben tudták a termést leszárazítani. Így aztán érzékenyen estek a borárak s egy lejért adják a bor literjét Silistra-n. A bőség tehát a bajt fokozza. Mindennek a hitelezet pan-gása az oka. Midőn áru van s nincs ennek ára, csak hitelnyújtás mellett várhat a termelő. Kellő hitelnyújtás esetén a Focsani-i tüntetés is elmaradt volna. — Nem jelent semmi eredményt egy hivatal szétrombolása.

★

ZWEI STRAEFLINGE IN EINER ZELLE.

— Mich hat auch die Bank hierher gebracht!

— Haben Sie eingebrochen?

— Nein — ich habe gegründet!

Román nyelvtanfolyam, fa-technológiai, vastechnológiai és elektrótechnikai tanfolyamok Aradon

Az aradi munkakamara értesítette az ipartestületet, hogy az Aradi Magántisztviselők Egyesülete a következő tanfolyamokat rendezi:

1. Román nyelvtanfolyam kezdők és haladók részére.

A tanfolyam 1935 november 11-én kezdődik mindkét osztály részére 50 hallgatóig.

Az előadások a Iosif Vulcan iskolában lesznek megtartva.

a) kezdők: hétfőn este 8-9-ig és szerdán este 7-8-ig.

b) haladók: szerdán este 8-9-ig és pénteken este 8-9-ig.

2. Tanfolyam az anyagok, szerzőszámok és gépek elnevezése, valamint a fa technológiájának ismertetésére.

Ezen tanfolyam faiparosok részére tartatik éspedig maximum 35 hallgatóval.

A tanfolyam a felső fa és fémipariskolában, minden péntek este 6-8-ig lesz megtartva.

A tanfolyam 1935 november 15-én kezdődik és tart három hónapig.

3. Tanfolyam az anyagok, szerzőszámok és gépek elnevezése, valamint a vas technológiájának ismertetésére.

Speciális tanfolyam kovácsok részére, maximum 35 hallgatóval.

A tanfolyam a felső fa és fémipariskolában minden péntek este 6-8-ig lesz megtartva.

A tanfolyam 1935 november 15-én kezdődik és tart három hónapig.

4. Tanfolyam az anyagok, villamoskészülékek és gépek elnevezése, valamint a világítási és erőfejlesztési villamos berendezések ismertetésére.

Ezen tanfolyam a 2. és 3. sz. tanfolyamok befejezte után, 35 hallgató részére veszi kezdetét.

A tanfolyam a felső fa és fémipariskolában minden péntek este 6-8-ig lesz megtartva és tart 2-3 hónapig.

SEIN GEHEIMNIS.

Eine junge Frau aus der Stadt ist zum erstenmal auf einem grossen Landbesitz zu Gast.

— Welch ein herrliches Leinentuch! — ruft sie bei Tisch aus und befühlt das Tischtuch.

— Ist auch auf meinem eigenen Boden gewachsen! — sagt der Gastherr stolz.

— Aber nein! Nicht möglich! Wie machen Sie denn das! — ruft die junge Dame begeistert aus.

— Mein Geheimnis, — flüstert er ihr ins Ohr, — aber niemand verraten: Ich pflanze ein Taschentuch ein!

„Ki kell gázolni a jelenlegi zürzavarból, ez a kereskedők jelszava“ . . .

A Prezentul írja:

A kereskedő igen fontos szerepet játszik egy olyan országban, hol alig fogyasztják a civilizáció termékeit, melyeknek terjesztése nagyon fontos a tömegek művelődésére és nevelésére vonatkozóan. Minden új piac hatalmas lépést jelent a civilizáció terjesztésében. A kereskedő nemcsak haszonra törekedő üzleti fél, de a fejlődés egyik előharcosa. A kereskedők Bucuresti-i országos kongresszusára bebizonyította, hogy mindnyájan hivatásuk magaslatán állnak. — A rendkívül komoly hangnemben lefolyt tárgyalások, érvek, határozatok, bebizonyították, hogy a kereskedő nem kicsinyes dolgokkal, de az általános érdekekkel van elfoglalva. Követelték az 1934. április 30-i törvénnyel megszüntetett kamarák visszaállítását és az autonómiát, melynek oly nagy része volt az előhaladásban. Decentralizációt kérnek, hogy meghallgassák őket minden gazdasági kérdésben és így emelkedhessenek hivatásuk magaslatára. Ki akarják küszöbölni testületi szerveikből a politikát. Ellenzik a kamarák szövetségének feloszlását és gazdasági tanács létesítését. Egy kereskedő kiküldött azt is megjegyezte, hogy a lej árfolyama fontosabb minden devizapolitikánál. Ki kell gázolni a jelenlegi zürzavarból — ez a kereskedők jelszava.

A timisoarai ipartestületi interimár bizottság nem interimar bizottság, hanem ipari biztosok bizottsága, mert minden egyes tagja egy-egy iparhatósági biztos

Hivatalosan is megindult Timișoarán az iparos aggmenház-mozgalom.

Rövidesen kitűzik a timisoarai ipartestület legislegújabb tisztújító közgyűlését

Jelentettük, hogy Gajo András timisoarai ipartestületi titkár javaslatot dolgozott ki egy iparos aggmenház létesítésére. A timisoarai ipartestület ideiglenes bizottsága most a javaslatot teljes egészében elfogadta. Kimondotta a bizottság, hogy évente nagyobb összeget vesz fel az ipartestület a költségvetésbe, hogy kéri a város és a megye támogatását és végül, hogy az alap gyűjtését már most megkezdik. Erre a célra mindenféle irodai munkák s okiratok kibocsátása után két, három, illetve öt lejes illetékeket szednek.

Az ideiglenes bizottság mostani ülésével kapcsolatban kijelentették az ipartestületnél, hogy a miniszterium által kinevezett interimár-bizottság — nem is interimár-bizottság.

Az 1884. évi ipartörvény, amelynek alapján az ipartestületek működnek, interimár-bizottságot nem ismer. Azonban a törvény egyik szakasza értelmében az iparhatóság mellett ipari biztosok működhetnek — mondották tovább az ipartestületnél. Így a mostani interimár-bizottság is: iparügyi biztosok egy bizottsága. Minden egyes tag: iparügyi biztos.

Arról volt szó, hogy a miniszterium fogja eldönteni, mikor tartsa meg az ipartestület újbóli választóközgyűlését, most azonban a miniszterium a vezető bizottságra bízta a közgyűlés kiírását. A bizottság mostani ülésén a miniszterium átiratát tudomásul vette azzal, hogy a legközelebbi ülésén foglalkozik majd a közgyűlés kérdésével.

Nem az intézmény hibás, hanem egyes iparosok

Néhány zokszó azok címére, akik megtapsolták a hirt, hogy megszűnnek az ipartestületek.

Amíg politikamentes volt, büszkék lehettünk rá...

Idős iparosok, derék mesterekből tapsoltak, éljenek, amikor legutóbb a Reunionea jubileumi közgyűlésén a jelenlevő miniszter bejelentette az ipartestületek megszűnését. Csodálkoztunk ezen az örömujjongáson, ezen az óváción, amelyet egy ötven éves közintézmény elkészített halálára rendeztek azok az iparosok, akik valamennyien a jelenlegi ipartestületi törvények szerint tanulták meg a szakmájukat és annak köszönhetik, hogy mesterek, derék, becsületes állampolgár iparosok lettek.

Vajjon olyan rossz intézmény az ipartestület, hogy örvendeni kell annak bejelentett megszüntetésén? Ha rossz intézmény lett volna, úgy azok az iparosok is rossz mesterek lettek volna, akik előre örvendeztek a miniszter bejelentésén. De ők nem lettek rossz mesterek. Nincsen miért szégyeljük magukat, mert idestova ötven éve ezen az ipartestületen keresztül nevelődött fel az az iparos generáció, amelyik folytatólagosan azokat is feinevelte, akik ezen a nevelésen keresztül csak jót, becsületeset és tisztességes nevet szereztek maguknak.

Csodálkozunk ezen az örvendezésen. Ha azt jelentette volna be a szónok, hogy a kezdő iparost egy évig nem adóztatják meg a jövőben, a tanonc felfogadása alkalmával a jövőben nem kell 300 lejt befizetni a betegsegélyzőbe, vagy mondjuk, hogy a kisiparosságnak hosszú lejáratú kölcsönt adnak a jövőben, esetleg nem adóztatnak meg egy magános kisiparost évi öt, hat ezer leivel, egyszóval, ha valami olyan intézkedést jelentett volna be a szónok, amely megkönnyítette volna a kisiparosság helyzetét, de annak a bejelentésnek, hogy az ipartestületet meg fogják szüntetni, egyáltalában nem lett volna szabad örvendezni. Egy kicsit csak gondolkodni kellett volna Uraim, hogy ez az intézmény nem gazembereket, nem rossz hazafiakat, hanem becsületes állampolgárokat nevelt, aki legyen az bármilyen nemzetiségű is, megtanulta a mester-ségét, ennek az intézménynek a keretén belül, önállóságot tanult és tisztességes nevet szerzett magának mindenki, aki ezen keresztül nyerte segédi, majd pedig mesteri képesítését.

Soha ebben az intézményben nem tombojt

a nemzeti gyűlölet. Fajra és nemzetiségre való tekintet nélkül a békét, a hazát és a köz érdeket szolgálta ez az intézmény, amely dédelgette az ő fiait, kieresztette szárnyai alól a fiatal generációt és nem emberséges dolog, hogy ez a generáció most ilyen mostoha az ő anyjához, ilyen kegyetlen az ő védelmezőjéhez, hogy örvendezik és örömujjongást rendez a fenti bejelentés alkalmával.

Azzal az ócska indokolással akarják itt, Petrosaniban is lerombolni ezt a testületet, hogy magyar törvény csinálta, tehát pusztuljon el. Azt is hangoztatják, hogy magyarok vezetik. Mi tudjuk, hogy a petrosanii ipartestületet Muntean Teodor elnök és Radu Ioan s Morariu Ioan alelnökök vezetik, tehát kérdezzük, hogy vajjon a fenti vezetők nem olyan jó románok és hazafiak, mint egyesek, akiknek demagóg elvei mindig csak rombolták, de nem építették a közintézményeket?

A vezetőségben többségben van a románág, egyszóval minden tekintetben a viszonyoknak megfelelőleg van összeállítva, tehát érthetetlen az a felfogás, amely azt valija, hogy a petrosanii ipartestületet a kisebbségek vezetik. Hogy ők is részt vesznek a vezetésben, ez azt jelenti, hogy ebben a testületben mindig a testvériség honolt és sohasem vezették annak vezetőit elfogult eszmék. Az ipari munkának ugyanis nincsen nemzetisége. Az egy általános tudás, amelynek tulajdonosát a munkájáért kell megbecsülni.

Szomorú, hogy nem tudnak egyesek erre az egyedül helyes álláspontra helyeskedni. De még szomorubb, hogy nemcsak Petrosaniban van ez így.

Petrosani, 1935. november 16.

Öreg iparos.

ROSSZMAJUSAG.

Mazzola ur arról híres, hogy nagyon rosszmadé ember. Gyakran kimegy a temetőbe és különösen a gazdag emberek sírjai előtt időzik sokáig. Nézi-nézi az elhunyt gazdagok sírját, aztán a kezével barátságosan integetve így szól:

— Na pá, én most megyek vacsorázni.

Jogesetek a kisipar köréből

Részletezett munkavállalási szerződés kötése esetén a vállalkozó csak annyi anyagot számíthat fel, amennyit ténylegesen felhasznált.

Az alábbi jogesetben szereplő vállalkozó egy betonjarda készítését vállalta el és a megállapodás értelmében a munkát meg is kezdte. A felek természetesen a megállapodásban pontosan előírták a járda méreteit és az adatok alapján a felhasználandó anyag napi árának figyelembe vétele mellett megállapított megfelelő egységárban szabták meg a vállalt munka díját.

A vállalkozó elkészítette a munkát, de megfelelő technikai eljárás és módszer alapján az anyag egy részét megtakarította, bár a betongyalogjáró mindenben a megállapodásnak megfelelően készült el. A megrendelő megfélelőnek találta és át is vette a munkát, de azon a címen, hogy a vállalkozó a munkálatok közben anyagot takarított meg, a megtakarított anyag értékét levonta az összegből.

A vállalkozó a keletkezett különbözetért megrendelő ellen pert indított. Keresetében arra hivatkozott, hogy az elvégzendő munka díjazásául egységárban állapodtak meg. Miután ő a munkát rendesen elvégezte, minden levonás nélkül követeli annak kifizetését. Az a körülmény, hogy ő megfelelő technikai módszer és fejlett szaktudása segítségével a munka kivitelénél anyagot takarított meg, nem vált ártalmára a munka tartósságának és nem indokolt, hogy ebből a megrendelő anyagi előnyöket élvezzen.

A megrendelő a kereset elutasítását kérte. Indokai: a tervben, amelyet elfogadott, pontosan elő volt írva, hogy négyzetméterenként mennyi anyagot használ fel a vállalkozó és hogy mennyibe kerül a munkadíj. Ezeknek az adatoknak alapul vételével állapította meg a vállalkozó a szóban levő munka egységárát. Az a körülmény, hogy a vállalkozó a maga tudása és szakképzettsége alapján kevesebb anyag felhasználása mellett ugyanazt az eredményt hozta ki, mint amit az eredeti kalkuláció tartalmazott, nem jelenti azt, hogy ő köteles volna azoknak az anyagoknak árát is megfizetni, amelyet a vállalkozó ténylegesen nem használt fel.

A bíróság elutasította a keresetet. Indok, hogy a vállalkozónak tökéletes munkát kell szolgáltatnia. Az a körülmény, hogy ennél a munkánál a vállalkozó modern technikai eljárásokkal és a maga fejlett szaktudása segítségével kevesebb anyagot használt fel, mint azt előre tervezte, nem von le ugyan semmit a munka értékéből, de azt sem jelenti, hogy a vállalkozó ezen a címen a maga számára előnyöket biztosíthasson, mert egy vállalkozó sem gazdagodhatik olyan anyagok árával, amelyeket a munka elkészítésénél nem használt fel.

Mikor perelhet saját nevében az, aki csődbe jutott?

Ha a csődbe levő a csődtörvénnyel függetlenül, saját személyes szolgálata révén megkeresett javadalmasítását nem kapja meg, azt saját nevében perelheti.

A brail munkabíróság 125-1988. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben egy kereskedő szerepel, aki 1928-ban csődbe jutott. Azóta mint alkalmazott működött különböző cégeknél. Az a vállalat, amelynél az említett kereskedő 1932-ben működött, nem fizette ki neki esedékes járandóságait, így a hajdani kereskedő kénytelen volt állását elhagyni és elmaradt fizetését per útján követelni. Fenti tényállás adatait a bírósághoz benyújtott keresetéből vettük.

Munkaadó cég a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a csődtörvény értelmében olyan személy, aki csődbe jutott, jogi személyiségét (képeségét) elveszti, saját nevében polgári perben nem állhat és ilyen pert nem is indíthat.

A bíróság alperes kifogását elutasította és

Egy év alatt több mint tíz százalékos az áremelkedés a legfontosabb cikkek hazai piacán

Bucurestiből jelentik: A bucurestii Argus című közgazdasági lap index-számai meglehetősen pontosan tüntetik fel a mindennapi élethez szükséges cikkek árhullámzását. Az árak, amelyeket a kimutatás alapul vesz, tulajdonképpen Bucurestire érvényesek, de ma már a vidék élete is annyira függvénye a fővárosban érvényes árak alakulásának, hogy a központilag irányított gazdaság nélkül is Bucuresti diktálja a vidék árát. Ma, amikor sem exportálni, sem külföldi árut behozni nem lehet a bucurestii kereskedelem megkerülésével, a vidék még inkább kénytelen a bucurestii kereskedelmi árakhoz alkalmazkodni.

A folyó év október haváról készített ár-kimutatás a megélhetés újabb drágulását mutatja. Nem speciális romániai jelenség ez. Az árak az egész világon mindenütt emelkedőben vannak. Jóformán még az erős valutájú országok sem kivételek, pedig azok ma olcsóbban vásárolnak, mint bármikor. A drágaság növekedésének azonban országokonként más oka van a ezek részletezése messze vezetne. Az alábbi táblázat azt tünteti fel, hogy a múlt év végétől a folyó év augusztusáig hogyan alakult a mindennapi élethez szükséges ruházati és élelmiszer-cikkek ára az európai országokban a háború előtti állapothoz képest. A kimutatás első rovata a múlt év végén érvényben volt, a második rovat pedig az idei év augusztusában érvényes árakat tünteti fel:

Németország	122	124
Ausztria	104	104
Belgium	174	173
Dánia	169	172
Franciaország	82	78
Magyarország	88	92
Olaszország	69	72
Norvégia	149	152

Hollandia	138	135
Lengyelország	63	65
Anglia	143	143
Svédország	155	156
Svájc	129	128
Csehszlovákia	679	710
Egyesült Államok	80	82
Kanada	120	120
Japán	149	151

Nálunk az év szeptember havában a békeárak 33.93-szorosába került az élet. A szeptemberi index-szám októberre

felcsúszott 34.07-re,

ami talán nem nagymértű emelkedés, de ha azt vesszük figyelembe, hogy az index-szám emelkedése a múlt év októberében 30.15-ről indult el, akkor

egy év alatt mégis több mint tíz százalékos áremelkedést állapíthatunk meg.

Az októberi drágulásban az élelmiszerek vesznek részt sokkal inkább, mint a ruhaneműek. A jövő hónapra már általánosabb áremelkedés várható, mert novemberben már az élelmiszerek is, a ruházati cikkek is drágulást mutatnak.

A múlt év októberében már panaszkodtunk drágulásról, pedig akkor az index-szám még csak 30.15 volt, tehát a béke-áraknak alig több mint harmincszorosából meglehetősen élni és ez nagy olcsóság volt, mert a pénz viszont, amellyel az árak harmincszorosát fizettük, több mint 30-szor rosszabb volt, mint a háború előtti pénz. Ez az olcsóság azonban fokozatosan átalakult drágasággá. A múlt év novemberében 30.70-szeresen fizettük túl a béke-árakat, decemberben már 31.20, az idén áprilisban 32.48, májusban 32.63, júliusban 33.14, augusztusban 33.66, szeptemberben 33.93 volt az index-szám. A drágulás tehát állandó és fokozatos.

Monopolizációs törvények nem vonatkoznak a bírságamnesztia.

Íff. Lakatos Ferencné ciceui lakos ellen feljelentés érkezett a pénzügyi szakaszhoz, hogy megfelelő italmérési engedély nélkül szeszszitalokat árult. A megejtett váratlan vizsgálat megerősítette a feljelentés adatait, mire a monopolizációs törvény 65-ik cikkével bírsággal sújtotta.

Az időközben megjelent bírságmérséklési törvény alapján Lakatosné lefizette a kiírt bírság huszonöt százalékát, 1250 lejt és ezzel az összeggel elintézték tekintette a bírságot.

A monopolizációs törvénye most értesítette őt, hogy záros határidő alatt még fizessen meg 3750 lejt, mert a monopolizációs törvény nem vonatkozik a bírság-amnesztia.

a keresetnek helyt adott. Az indoklás szerint a vagyonbukott elveszti ugyan vagyona felett a rendelkezési jogot és csak a csődgondnok, illetve a régi királyságban a csődbíró útján indíthat perket, illetve az ellene indított perekben csak a személyek útján szerepelhet, de ez az előírás nem vonatkoztatható jelen perre. Megállapította a bíróság, hogy a csődtörvénynek ez a rendelkezése arra szolgál, hogy a vagyonbukott adósai és hitelezői, valamint a csődvagyon állapota kideríthető legyen és hogy a visszaadás lehetősége az adós részéről megakadályoztassék.

Ezzel szemben az alkotmány értelmében — állapította meg a bíróság — a munka szabadsága biztosítva van. Az új munkaügyi törvény 67-ik, 92-ik és 98-ik szakaszai arra mutatnak, hogy a törvény azt az összeget, amit az alkalmazott fizetés gyanánt kap, levonás lehetőségétől általában mentesíteni igyekszik, hogy az alkalmazottnak a maga fentartásához szükséges mi-

TALÁLÓS KÉRDÉS.

Két hölgy beszélget:

— Tudod-e, miért viselnek a nők a kalapjukon kakastollat?

— Nehogy tyuknak nézzenek őket.

★

Új üvegyárat alapítanak Ardealban.

Mediason új üvegyár van alakulóban, mely főként laboratóriumi üvegek előállításával foglalkozna. Az alapításban egy cluji egyetemi tanár is részt vesz.

★

LEIDER.

Der junge Dichter X. schreibt an eine Redaktion: „Kann ich Ihnen eine Auswahl von meinen epischen Gedichten senden?“ — „Leider können Sie!“ erhielt er zur Antwort.

nimális kereseti összeg föltétlenül biztosíttassék. Az a kereset, amit a maga munkájával a csődbe jutott felperes a csőd után saját maga és családja fentartása végett biztosít magának, olyan természetű, hogy a csődbe bele nem vonható és így a fizetés címén járó követelés tekintetében a csődeljárás után saját személyes szolgáltatásból keletkezett követelést saját felperessége alatt követelheti az alkalmazott, aki ellen csődeljárás van folyamatban.

Jelen esetben a csődöt 1928-ban nyitották meg, a követelés 1932-ben felmerült fizetési határlékból áll és így annyira nyilvánvaló, hogy az ügynök a csődeljárással semminemű összefüggése nincsen és alperes cég kifogása jogilag annyira alaptalan, hogy a bíróság alperes munkaadó újabb kiegészítő érveit sem veszi figyelembe, hanem felperes alkalmazott keresetének helyt ad.

Közl: Kele Sándor dr.

Hogyha az adóalany háromszoros, a félkész gyártmány kétszeres adó alá esik, az akkor is méltánytalan, ha ezt az adómentet forgalmi adónak hívják...

A túlságosan komplikált forgalmiadórendszer egyik súlyos következménye az, hogy egyes ipari gyártmányok és árucikkek kétszeresen, sőt néha többszörösen is forgalmi adó alá esnek. Megadóztatják az alapanyagot, aztán a félkész gyártmányt, amely alkalommal újból adót vetnek ki az alapanyagra, végül a kész árucikket, amikor már az alapanyag háromszoros, a félkész gyártmány pedig kétszeres adó alá esik.

Ilyen igen sérelmes megadóztatás fordul elő például az ugynevezett rugalmas anyagokból (elasztikus) készült szöveteknél, szalagoknál, mint amilyenek különösen a nadrágtartók és harisnyatartók stb., amelyek után a számlázott érték szerint vetik ki a fényűzési adót. Elfeledkeznek azonban arról, hogy az a selyemszál vagy gyapotszál, amelyből ezek az árucikkek készülnek, már egyszer forgalmi adó alá estek. Ilyenformán most már kétszeresen terheli azokat a forgalmi adó.

Az adótörvénynek és a magyarázata nagyon sérelmes és téves is. Az életben lévő törvény szerint ugyanis az áruk csak azon végső érték szerint esnek forgalmi adó alá, amelyben forgalomba kerülnek, anélkül, hogy az alapanyagokat külön meg kellene adóztatni. A minisztertanács 1933. április 1-én kelt határozata szerint a gyapot- és selyemszálak csak akkor adóztathatók meg külön, ha mint alapanyagok kerülnek forgalomba, de nem akkor is, ha ezekből kötött- vagy szövöttanyagok készülnek.

Az Ugir a kétszeres és többszörös megadóztatás kiküszöbölése végett felterjesztést intézett a miniszteriumhoz és kérte, hogy a miniszterium utasítsa a pénzügyigazgatóságokat, hogy a kötött- és szövött-árúknál, mint amilyenek a harisnya, kesztyű, ing stb., amelyek alapanyagokból készülnek, az anyagok után ne vessék ki a fényűzési adót és alapanyagokra vonatkozóan ne is követeljék a speciális regiszter vezetését.

SZERELMI HAZASSÁG.

Kohn megdöbben és mikor megkérdeik tőle, hogy mi van a hozománnyal, így válaszol:

— Tudjátok, a házasságkötvetítő ajánlott egy lányt, erre elmentem a mamához, aki megkérdezte:

— Mit mondott a házasságkötvetítő magának, hogy mennyi hozományt adok?

— Azt mondta, hogy háromszázszázat.

— Hát hasudott, — mondta a mama, — mert én csak százszázat mondtam neki, és nem adok csak ötvenszázat.

— Na és mennyit adott?

— Semmit.
★
„Midőn behajtásról van szó, sem ismernek kegyelmet“...

A Steaua Transilvaniei: (Averescu—Gh. Bratianu „alkotmányos front“-jából kivált Ion G. Stoian lapja) írja:

Az adóbehajtás ügye a kormány főgondja. A pénzügyminiszter azért izzad, hogy egyensúlyozott költségvetést adjon az országnak a nincs tekintettel arra, mily veszélyt jelent az adó fokozott behajtása, mely a hatalomhoz való ragaszkodást bizonyítja. Midőn behajtásról van szó, nem ismernek kegyelmet. Ebben a cél szentesíti az eszközt, midőn szekérre rakják és elszállítják a lefoglalt holmikat. Ha ezt a képet látná a pénzügyminiszter, bizonyára lemondana a költségvetés egyensúlyban tartásáról. Közben a drágaság nő, a tisztviselők kevesebb fizetést kapnak a termézet elemek pusztítanak. Az ország egyik végétől a másikig nyomor van minden vonalon. Így merül fel a kérdés: „Hova megyünk?“ — „Mi célja van a holmik elvitelének?“ Az aranytojáást tojó tyúknak nyakát vágják el a valóságban.

MODERN LEGENDA.

Azt tartja egy modern legenda, hogyha a férj három évi házasság után megfogja a felesége kezét, az annyi, mintha a saját kezét fogná

Nem tévedés, nem elírás, valóban úgy van:

Targumures város időközi bizottsága írásos határozatban is beismerte, hogy kontárokkal végeztet közmunkákat...

„Olyan jelentéktelen értékű volt a közmunka, hogy nem volt érdemes kiadni komoly iparosnak, hanem azt kontárok is elvégezhették.“

A targumuresi városháza csak akkor vesz tudomást a város iparosairól, amikor az adót kell behajtani tőlük

Az adókkal és városi illetékekkel alaposan megterhelt targumuresi iparosok a legteljesebb kétségbeeséssel figyelik a város mai vezetőségének iparospolitikáját. Ez a politika kétoldalú. Mert amíg a város egyik oldalán lelkiismeretesen vigyáz arra, hogy a targumuresi iparosokra kivetett közterheket a lehető legpontosabban beszedjék a ha kell, hát kényszerítő eszközökkel be is hajtják, addig a másik oldalon a városházán szinte kínos gondtal ügyelnek arra, hogyha olykor-olykor akad is egy kis közmunka, azt se helybeli iparos kapja meg.

A targumuresi kocsigyártók ipartársulata még a nyáron beadványt intézett a város időközi bizottságához s abban több, megtörtént esetre való hivatkozással azt kérte, hogy az iparigazolvány, adófizetés és minden üzemköltség nélkül dolgozó kontárokat tiltsák el a munkától s ezeket a város se részesítse előnyben azzal, hogy az alkalomadtán előadódó városi közmunkákat velük végezteti el. A beadvány természetesen azt követelte, hogy az ilyen munkálatokat szabályszerű árlejtés alapján helybeli iparosmesterekkel végeztessék el.

Erre a beadványra a városi időközi bizottság rövid idő alatt válaszolt és írásban közölte a kocsigyártók ipartársulatával, hogy ami közmunka akadt is, az olyan jelentéktelen értékű volt, hogy „nem volt érdemes kiadni komoly iparosoknak, hanem azt kontárok is elvégezhették.“

Figyelemreméltó pikantériája a városi idő-

közi bizottság válasziratainak ez az indoklás! Hiszen a törvény világosan előírja, hogy a kontáriparosokat a hatóságoknak üldözniök kell, hogy a közterhek viselésében részt vevő iparosok megélhetését ne rontsák. Viszont ezzel szemben a Dandea-rezsim előkelően elnevez a törvényes rendelkezések fölött és ha akad is közmunka, azt is kontárokkal végezteti el! Fényes példája a törvényiszteletnek...

A kocsigyártó iparosok beadványa többek között azt is elpanaszolta, hogy a városi tanács a köztisztogatási üzemek részére 12 szeméthordó szekert rendelt, de azokat nem a targumuresi iparosoknál csináltatta meg, hanem idegen városbeli kocsigyártók-műhelyében. A helybeli iparosok ugyanis körülbelül 11 ezer leies áron vállalták volna egy-egy szekérnek elkészítését, míg az idegenek 7500 leies ajánlatot adtak be darabonként. És amikor a szekerek elkészültek, a helybeli iparosok megállapították, hogy az idegen mesterek az olcsóbb ár ellenében sokkal silányabb minőségű munkát szállítottak, mint amilyenre a targumuresi kocsigyártó mesterek ajánlatot adtak. Igaz, hogy magasabb áron, de azt nagyobb adóterhek és üzemköltségük tette indokolttá.

A targumuresi iparoság a legnagyobb elkeseredéssel és zugolódással és sajnos, egyelőre tehetetlenül szemléli a városi időközi bizottság megbotránkozató politikáját, amelyen a város hatalmas iparostársasága csak elvérezhetik

Jövő évi március 31-ig terjesztették ki a betegsegélyző birságainak csökkentéséről szóló rendelet hatályát

Az új miniszteri rendelet részletesen előírja, hogy milyen feltételek mellett kapnak engedélyt, akik kifizetik a birságot.

Nem terheli a birságokat a szokványos késedelmi kamat sem

A munkásbiztosító pénztárak központja október 25-én kelt 50.936. számú 61-ik körlevelében a következőket közli a pénztárakkal:

A munkásbiztosító központi igazgatótanácsának október 8-án tartott ülésén elhatározták, hogy az április 25-én 7116. számú rendeletben közölt és a bírságok csökkentésére nézve folyó évi május 1-ig életbe léptetett rendszert az ezen idő után megállapított kintágásokból származó bírságokra is kiterjesztik, 1936. március 31-ig terjedő hatállyal a következőképpen:

I. A munkásbiztosítást egységesítő törvény 108. szakasza és az ipartörvény 233. szakasza alapján kirótt bírságokból és járulékokból származó tartozások:

a) öt százalékát fizetik mindazok az adósok, akik fizetési kötelezettségüknek 1935. októberi évnegyedben eleget tesznek;

b) míg azok az adósok, akik az 1936. januári negyedében teljesítik a fizetést, a tartozásuk 20 százalékát kötelesek leróni.

II. Mindazon bírságokra nézve, amelyeket az egységesített törvény 104—108. szakaszai vagy az egységesítést megelőző munkásbiztosítási törvények alapján közvetlenül a munkásbiztosító pénz-

tárak javára róttak ki, a következő redukciókat engedélyezik:

a) Mindazok, akik az 1935. évi októberi évnegyedben kifizetik a bírságösszeg 5 százalékát, hivatalból mentesülnek a bírság 95 százaléka alól;

b) mindazok, akik az 1936. évi januári évnegyedben fizetnek, a tartozás, illetve a büntetés összegének 20 százalékát kötelesek leróni, amely esetében 80 százalék megfizetése alól mentesülnek.

Mindazok az adósok, akik 1936. március 31-ig nem rendezik tartozásukat, ezen idő után a bírság teljes összegét fizetik.

A fentebb említett 5 és 20 százalékos kvótákban benne foglaltatik a 4 és fél százalékos késedelmi kamat is, amely tehát nem terheli külön a bírságösszeget.

SCHULWEISHEIT.

— Wovon naehrt sich der Fuchs?

— Von Seidel

— Wovon?

— Von Seide, Herr Lehrer. Ich habe unangest eret gehört: Fuchs wird meistens mit Seide gefüttert.

Mikor törleszthető az állam-mal szemben fennálló tartozás az állam tartozásának cesszionált bizonylatával?

Kavarodás a hazai posztógyárak 140 milliós állami követelése körül.

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium a konszolidációs kölcsön kibocsátása körül az utóbbi hetekben több intézkedést tett, egyrészt az állam belső adósságainak, másrészt az állammal szemben fennálló adósságoknak rendezése érdekében. Így legutóbbi rendelkezést adott ki, amely szerint az állammal szemben fennálló adósságok cesszionált állami követelésekkel is kompenzálhatók. Ez utóbbi rendelkezés sok félreértésre adott okot és ezért a pénzügyminisztérium magyarázó rendelkezést adott ki, amely a következőket tartalmazza:

Cesszionált követelésekkel csak olyan, állammal szemben fennálló adósságok rendezhetők, ha

ugy az adósság, mint a követelés, amelyek között kompenzáció történik, az 1934—1935 költségvetési év előttről származik.

Állammal szemben az 1934—1935. költségvetési évről fennmaradt, cesszionált követelés is felhasználható állammal szemben fennálló, azonban az 1934—35. költségvetési év előttről származó adósságok fizetésére. Ezek az adósságok azonban nem származhatnak adóhátralekiből. Az 1934—35. évről fennmaradt, állammal szemben fennálló adósság állammal szemben fennálló követeléssel csak akkor kompenzálható,

ha a hitelező és az adós ugyanaz a személy, vagyis cesszionált állami követelést kompenzációra ilyen esetben az állami pénztárak nem fogadnak el.

A belföldi vezető posztógyárak az elmúlt héten értekezletet tartottak Bucurestiben. Ez alkalommal az állammal szemben az 1931—32. költségvetési évről fennmaradt követeléseiknek kérdésért tárgyalták le. Ezeknek a követeléseknek összege ca. 140 millió leit tesz ki. A posztógyárak úgy határoztak, hogy ezt az összeget nem használják fel konszolidációs kölcsön jegyzésére és akciót indítanak

követeléseiknek késspénzben történő kiegyenlítése érdekében.

Az esetben, ha a pénzügyminiszter erre nem lesz hajlandó, a posztógyárak pert indítanak az állam ellen.

HABORUS VICC.

Sokan irigylük most az abesszin nőt, mert Ad is a baba és kap is a baba.

Ausschnitt Miksa lesz a Bánati Gyáriparosok Szövetsége elnöke.

Timişoarai jelentés szerint a banati gyárosok ülést tartottak, melyen Ausschnitt M. a Titan-Kalan-Nadrag vasművek elnöke és a Resita-művek adminisztrátor delegéje is részt vett. Ausschnitt Miksa látogatása a banati gyárosok szövetsége elnöki állásának betöltésével áll kapcsolatban. Az értekezleten Baltescu Ion dr. a Resita-művek igazgatója és a gyárosok szövetségének alelnöke társaságában jelent meg Ausschnitt, akit egyhangúan a banati gyárosok szövetségének elnökévé jelöltek. Ausschnitt Miksával fogja a banati gyáripar betölteni Totis Rudolf örökét, aki immár teljesen visszavonult a közgazdasági szerepléstől és aki utódjának Ausschnitt Miksát ajánlotta.

Az értekezleten Ausschnitt Miksa expozé is tartott és kifejtette a banati ipar továbbfejlesztése és a termelés érdekében kidolgozott programját. Különösen a devizakereséssel foglalkozott behatóan és kijelentette, hogy a szabad devizakereskedelem mellett foglal állást, mert ez a gyárak részéről a nyersanyag behozatalával kapcsolatban rendkívüli fontossággal bír. Elhatározta az értekezlet, hogy a banati gyárosok szövetsége november 14-én tartja meg a közgyűlést és Ausschnitt Miksát ünnepélyes keretek között ekkor választják meg a szövetség elnökévé.

A kelmefestők és vegytisztítók által kiadott átvételi elismervények bélyegmentesek

A pénzügyminisztérium illetékes osztálya írásos bizonylatot adott az Igiena Rt. timişoarai cégnek, hogy a mosásra és tisztításra átvett tárgyakról adott átvételi elismervények semmilyen bélyegilletéknek nincsenek alávetve.

Hivatkozzanak a szakmabeli iparosok az Igiena Rt. miniszteri bizonyítványának alább közölt számára

Ardeal-szerzte, különösen az utóbbi időben sűrűn végzalták hatósági szervek a kelmefestő iparosokat, hogy azokra az átvételi elismervényekre, amelyeket a feleknek adnak a festés és tisztítás végett számukra átadott ruhaneműekről, ragaszszanak megfelelő repülőbélyeget.

Mint az minden, a szakmában járatos előtt ismeretes, ezek az átvételi elismervények nem számla, illetve nyugta-jellegűek, hanem csak mindössze arra szolgálnak, hogy az üzletiélnök legyen valami írásos bizonylat a kezében a tisztító, illetve festő cégnek átadott ruhaneműekről. Igaz ugyan, hogy ezek az átvételi nyomtatványok azt az összeget is tartalmazzák, amibe a ruhafestés, illetve tisztítás kerül, de mint az ismeretes, az összeg csak a ruha átvétele alkalmával kerül kifizetésre, amikor az átvételi elismervény már elveszti érvényét, mert hiszen az iparos már visszaszolgáltatta a tárgyat, aminek átvételét a nyomtatványban igazolta.

A fentiek annyira magától értetődnek, hogy a jelzett átvételi elismervényekre repülőbélyegek ragasztását valamennyi festő és ruhatisztító vállalat megtagadta. Ennek ellenére általános volt a bizonytalanság ezen a téren, mert bár egyes helységeken nem kívánták meg az illetékes hatóságok a repülőbélyegek használatát, voltak olyan helységek, ahol nagyszámú pénzbírságok kiróását helyezték kilátásba, hogyha ezt az óriási terhet jelentő kötelezettséget az érdekelt iparosok nem hajlandók magukra vállalni.

Az ügyben most örömdetes lépés történt. Egyik legtekintélyesebb szakmabeli cég, az Igiena Rt. timişoarai vegytisztító és festő vállalat vállalta végre a költségeket, hogy illetékes minisztériális helyen az ügyben döntést provokáljon.

Egy bucurestii ügyvéd közbenjöttével, — természetesen nagy anyagi áldozatok árán, — sikerült ez az Igiena Rt.-nak, mert az ügyvéd intervenciójára a pénzügyminisztérium bélyegügyi osztálya kedvező döntést hozott ebben az ügyben, megállapítva, hogy a fent említett átvételi elismervények semmilyen bélyegilletéknek nincsenek alávetve.

Az Igiena Rt.-nak erről a döntésről az illetékes minisztériumi osztálytól írásos bizonylata is van, amelynek hű magyar fordítása a következő:

Pénzügyminisztérium, Bélyeg, Örökösödési, Fényűzési és Forgalmiadó Igazgatósága.
Bélyegügyi osztálya.

273646—1934. december 8.

Igiena R. T., Timişoara.

A minisztériumhoz intézett kérvényének elintézésében tisztelettel tudomására hozzuk, hogy a mosásra és tisztításra átvett tárgyakról szóló bizonylatok (átvételi elismervények) semmilyen bélyegilletéknek nincsenek alávetve.

Igazgató: aláírás olvashatatlan.

Szolgálati főnök: aláírás olvashatatlan.

Bélyegző: Pénzügyminisztérium.

Fentiek alapján tehát tudomásul vehetik országsszerzte a szakmabeli iparosok, hogy semmiféle hatóság nem kötelezheti őket ezeknek az átvételi elismervényeknek repülőbélyeggel való ellátására. Hogyha azonban mégis követelni találná tőlük valamelyik hatósági közeg a repülőbélyegeknek ezt az indokolatlan használatát, hivatkozzanak az Igiena Rt.-nak kiadott miniszteri igazolványra, amely természetesen nemcsak a timişoarai szakmabeli nagyvállalatra vonatkozik, hanem az ország többi ruhafestőjére és vegytisztító intézeteire is.

A szabad orvosválasztás elvére akarják átépíteni a betegsegélyző orvosi szolgálatának mai rendszerét

Még nem is tervezet, csak felmerült terv, máris sérelmes a tervezett változás, mert azt akarják, hogy az orvosi honoráriumnak csak háromnegyedét fizesse a betegsegélyző, egy-negyedét pedig a beteg.

Az országos orvosgyógyászati központi intézőbizottságának október 29-én tartott ülésén elhatározták, hogy az ezévi nagygyűlést november végén Bucurestiben tartják meg, ahol az orvosnyomor és munkanélküliség leküzdésének érdekében javaslatot fognak benyújtani a betegsegélyző pénztárak orvosi szolgálatának kibővítéséről, a szabad orvosválasztás régóta vitatott kérdésének felvetéséről.

A szabad orvosválasztás, melynek lényege, hogy a betegsegélyzőpénztári tag saját belátása és bizalma alapján választhatja meg orvosát, a kívül magát gyógykezelésért akarja, a külföldi államokban már régóta be van vezetve. Ez a rendszer, mint külföldi példák bizonyítják, teljes mértékben bevált, mert úgy a betegek, mint az orvosi társadalomra nézve rendkívül előnyös.

E javaslat szerint táblázatokat készítenek az orvosokról, akik egy meghatározott díjazás ellenében a betegsegélyzőpénztári tagok számára rendelkezhetnek. A terv szerint a díjazás egy negyed részét a beteg, háromnegyed részét a betegsegélyző pénztár fizeti.

A javaslatnak már az a része is, amely a betegek számára a díjazás egy-negyed részét írja elő, bizonyos mértékig kifogásolható, mert ezáltal

tal újabb terheket ró az amúgy is aránylagosan magas betegsegélyzői illetékeket fizető betegeknek. Ez a megoldás csak úgy képzelhető el, ha a további ingyenes rendelesek is megmaradnak és így csak azokra a betegek vonatkozik, akik az orvosválasztás jogát a honorárium egy-negyedének lefizetésével váltják meg.

A betegsegélyző rendszer gyökeres átszervezése a szabad orvosválasztás elvének bevezetésével kétségtelenül célszerű és erkölcsi szempontból is kitűnő gondolat. De csak azzal a feltétellel, ha az orvosi táblázatok elkészítésénél az állástalan, nyomorgó orvosok érdekeit veszik tekintetbe és nem az álláshalmozókat. Mert csak így felel meg a törvény annak a szándékának, amely életre hívta: a betegségek és az orvosi nyomor elleni küzdelem magas céljainak.

AM FUNDAMT.

Ein Herr stürzt aufs Fundamt:

— Ich habe eine Hundertschillingnote verloren! Ist sie abgegeben worden?

— Nein, nur eine Fünfschillingnote wurde abgegeben.

— Das macht nichts, geben Sie her — ich nehme sie a conto!

Tizenöt országgal szűnik meg eddigi külkereskedelmi forgalmunk

Bucureştii jelentés szerint az idei év negyedik meggyedére szóló behozatali engedélyek kiadását megkezdte a külkereskedelmi szabályozásának igazgatósága. A gyárosok és nagykereskedők azonban csak Németországra, Ausztriára, Olaszországra, Csehszlovákiára és Svájcra szóló behozatali engedélyeket kaphatnak, más országra szóló import-engedélyt az igazgatóság nem ad ki. Ennek a magyarázata — kereskedői körökben származó információk szerint — az, hogy a Banca Nationala a következő 15 országból a behozatali szüneteltetést kéri: Anglia, Franciaország, Belgium, Hollandia, Dánia, Portugália, Lengyelország, Egyiptom, Magyarország, Svédország, Palesztina, Norvégia, Kanada és Japán.

Ezekben az országokban kimerültek a jegybank deviza-követeléseinek egyrészükben azért, mert keveset exportáltak az országok egyik kategóriájába, másrészükben pedig már sokat importáltak tőlük. Kivételi esetekben folyamatban vannak ugyan ezen országok egy részére, de az ezután szerzendő deviza-követeléseket a Banca Nationala állami vásárlásokra lesz kénytelen fentartani.

★

„Nálunk mindenki állami állást akar” ...

A Lupta írja:

Az egyik bucureştii lap tiltakozást jelent be az ellen, hogy protekciós orvost neveztek ki a CFR-hez a napokban. Különös dolog van ebben? Nem láttunk még ilyen csodát az országban? Igen ám, — írja a lap, — de más állásai is vannak ennek az orvosnak és így összesen 100 ezer lej fizetése van havonta. Így aztán a helyzet megváltozik. Mindig voltak olyanok, akik családi vagy politikai összeköttetés folytán annyi állást halmoztak fel, hogy külön titkárt tartottak a fizetések felvételére és nyilvántartására. Egy röpiratban olvastuk, hogy egyesek 18—20 állással is rendelkeztek anélkül, hogy valamit is dolgoztak volna. El sem lehet képzelni, hogy egy mérnök vagy orvos 15—20 helyen dolgozzék naponta. Ilyen arctalanul sehol a világon nem halmoztak állásokat. S ily körülmények között mi nacionalista parádákat rendezünk, üres szavakat mondunk, mert ezer vagy kétezer embernek nincs állása. Nálunk ugyanis mindenki állami hivatalt akar. Ha nem halmozák fel egyesek a fizetéseket, akkor mindenkinek jutna. Okos dolog szónokolni egy népgyűlésen és megvédeni az álláshalmozásokat.

★

Törlik a cégjegyzékből a Diciosanmartin-i Nitrogén-gyárat.

A Dumbraveni-i ügyészség kérvényt adott be a törvényszéknek, melyben a Diciosanmartin-i Nitrogén-gyár cégének törlesztését kérte, miután az ügyészség szerint Magyarországon van a vállalat központja. A törvényszék helyt adott a kérelemnek és elrendelte, hogy a cég nevét töröljék a cégjegyzékből. A Nitrogén-gyár felelősségét jelentett be a határozat ellen.

★

„A tekintélyt rontja, ha nem tartják be az ígéreteket” ...

Az Universal írja:

A tekintélyt rontja, ha nem tartják be az ígéreteket, törvényeket és különböző rendszabályokat. A pénzügyi törvény szerint ötszázalék adókedvezményben van része annak, ki az esedékességtől számított rövid időn belül kifizeti tartozását, adóját a kincstárnak. Ez az intézkedés mindkét félre: — az államra és adófizetőre hasznos. A törvény semmiféle különbséget nem tesz, nem köti ezt a kedvezményt feltételekhez és így a hadfelszerelési célt szolgáló adókat is így szedték, míg most ugyanazok a pénzügyi szervek nem hajlandók elismerni az öt százalékos jutalmat. Innen ered aztán a sok vita a az adók befizetésének elmulasztása. Szomorú dolog, midőn a hatóságok maguk nem tartják tiszteletben a törvényes utasításokat. Példát kell nyújtásnak és így eljárásuk súlyos kárt okoz az államnak. Megértjük a pénzügyminiszter azonosságát behajtási ügyekben, tiltakozunk azonban a törvénytelen ségek ellen, amelyek anyagi és erkölcsi kárral járnak.

Az „elszámolás” és „betudás” elvén alapul a kincstári tartozások most elkészült legújabb kilfizetési tervezete

Hírek szerint — amelyek még megerősítésre szorulnak — a pénzügyminisztérium azzal a gondolattal foglalkozik, hogy az 1934—35-ös költségvetési év még fizetetlen tételeit rendezi. A tervek szerint a rendezés úgy történne, hogy az állam követeléseit fizetni lehetne állami tartozások „betudásával”.

Ennek az „elszámolás” formájában való rendezésnek az lenne a módja, hogy minden állami követelést betudnának az állam fennálló tartozásainak összegébe. Hír szerint arról is szó van,

hogy az állam hitelezői olyan állami követeléseket is felhasználhatnának erre a célra, amelynek birtokába a hitelező cesszió útján jutott.

A költségvetési könyvelés teljes megtisztítása érdekében azt is tervezik, hogy megengedik két különböző költségvetési év követelésének, illetőleg tartozásának egymással való kiegyenlítését.

Hangsúlyozzuk: az elszámolás formájában való számlarendezés egyelőre csak tervezet, amelynek részleteit a pénzügyminisztériumban csak most tanácskozzák meg.

Mit tartalmaz a kenyér forgalmi adójáról szóló új minisztertanácsi rendelet

Nem kötelezik a sütőiparosokat forgalmi adóregiszter vezetésére, de a buzaértékesítési törvény által előírt könyvek pontos vezetését szigorúan megkövetelik. A téstágyarak és biszkvitgyárak a jövőben is forgalmi adókötelesek.

A rendelet áthágóit az eltitkolt forgalmi adó és a kenyértaxa után külön-külön is megbüntetik

A minisztertanács egyik legutóbbi határozata szerint november 1-től kezdve a kenyér számlázott ára utáni három százalékos forgalmi adót fix taxára változtatták át. A fix taxa a malomból kivitt liszt minden kilogramja után 0,22 század lej.

A fix taxát természetesen a lisztre előírt három százalékos forgalmi adón felül fogják behajtani. A pénzügyminisztérium, hogy félreértések ne következzenek be, kifejezetten fentartotta a múltban kiadott összes rendelkezéseit, amelyek a falusi lakosok számára szóló forgalmi adómentességet szabályozzák.

A minisztertanácsi határozat alkalmazása szempontjából a minisztertanács úgy rendelkezett, hogy

mindenekelőtt meg kell állapítani a malmokban, sütőiparosoknál, kenyérsütőknél és lisztraktáraknál lévő összes liszt- és kenyérmennyiséget.

E tekintetben a következőképpen járnak el: Minden malomtól, sütőiparostól, kenyérsütőtől és lisztraktártól nyilatkozatot fognak követelni, valamint az ezen kívül levő eladási raktárakban található összes liszt- és kenyérmékek mennyiségéről. A sütőiparosok és kenyérsütők a kenyérművekről (kenyér, kifli, percc), amely raktárakban és üzleteikben van, vagy azonkívül, a kimutatást úgy készítik el, hogy azokat lisztsúlyokra kalkulálják át és a lisztmennyiséget kilogrammokban tüntetik fel.

Aki vallomást nem ad be, vagy nem nyújt be összeírt vallomást, az ellen a törvényes szankciókat fogják alkalmazni.

Ezeket a bevallásokat az ellenőrzési szervek haladéktalanul felülvizsgálják. A megállapított lisztmennyiség minden kilogramja után kivetik a 0,22 lej fixtaxát, amelyet azonnal ki kell fizetni végrehajtás terhe mellett.

A minisztériumhoz kimutatást kell felküldeni, amelyben fel kell tüntetni mindazoknak a neveit, akik készleteket tartanak raktáron, az illető foglalkozását, lakhelyeit, a megállapított lisztmennyiséget és a fizetett összegeket.

A lisztes téstá- és biszkvit-gyárak továbbra is fizetik az általuk gyártott és forgalomba helyezett árak után a forgalmi adót. Hogy a most említett gyárak kétszeres adózását kikerüljék, a pénzügyminisztérium az utóbbiaknak utólagos kompenzációt fog engedélyezni a kilogrammonként

0,22 lejes fix taxára, mely taxát ezek a gyárak a malmokból kivitt liszt után fizetik. Ezt a kompenzációt a miniszter csak havonként enged meg és pedig a pénzügyminiszteri szervek által végrehajtott előzetes vizsgálat alapján.

Tekintettel arra, hogy a törvény 8. szakasza értelmében a sütőiparosok kötelesek a buza értékesítésére vonatkozó szabályok szempontjából könyvet vezetni, amely feltünteti a malmot, ahonnan a sütőiparosok liszt szükségletüket beszereztek vagy ahonnan a közvetlenül örölt búzából a lisztet megkapták, továbbá az általuk vásárolt liszt- vagy öröltetett buza mennyiségét,

a pénzügyminiszter nem kívánja meg többé, hogy a sütőiparosok a forgalmi adó szempontjából speciális könyveket vezessenek, amennyiben a buzaértékesítési törvény által előírt könyveket a sütőiparosok rendszeresen vezetik és amely alapján szolgálhat a liszt forgalmi adójának ellenőrzésére is.

Ha azonban ezek a könyvek nincsenek szabályszerűen vezetve, vagy visszaélések fordulnak elő, ez esetben a buzaértékesítési törvényben előírt szankciókat kell alkalmazni és ezenfelül még a forgalmi adótörvényben előírt büntetéseket is, amelyeket ez a törvény arra az esetre ír elő, ha nincsenek szabályszerűen vezetett könyvek. Mindezekon felül még a forgalmi adótörvényben előírt kihágások miatt is külön büntetéseket szabnak ki.

A kilogrammonként 0,22 lej fix taxát egyszerre kell behajtani az értékesítési és fogyasztási taxákkal. Ismételjük, hogy ez a taxa a kenyér forgalmi adóját foglalja magában és független a lisztre előírt háromszázalékos forgalmi adótól.

Külön kell tehát felszámítani minden esetben a malmokból kivitt liszt után a 0,22 százalékos kilogrammonkénti fix taxát és ezenfelül a lisztre előírt háromszázalékos forgalmi adót.

Ha a malom nem teljesíti azokat a kötelezettségeit, amelyek az értékesítési törvényben vannak előírva és a liszt fogyasztására vonatkozó törvényben előírt taxák fizetését nem teljesítik, ebben az esetben az ezen törvényben előírt büntetésen kívül meg kell alapítani még a malmok helyzetét forgalmi adó szempontjából is és ki kell reájuk vetni úgy az eltitkolt forgalmi adóért járó büntetést, valamint a kenyér számára előírt kilogrammonkénti 0,22 lej taxát is.

Öt perc világközgazdaság

Az amerikai petróleummágnások ellenállása.

Azok, akik Roosevelt politikáját diszkreditálni akarták Amerikában, ráfogták, hogy uralma diktatórikus.

Lehet, hogy Rooseveltnek tényleg voltak diktatórikus velleitások, de ez a diktatórikus hajlam az amerikai nép többségének akaratán nyugodott, legalább is eleinte.

Azok, akik Rooseveltet diktatúrával vádolták, elsősorban a Wall-Street, a pénzmágnások negyedének urai voltak, a vas, a szén, a petróleumtrösztök mágnásai.

Az ő nyomásuk alatt azóta Roosevelt egészen megszédült, annyira, hogy újjáépítési programját az úgynevezett „N. R. A”-t is elejtette.

Az ő diktatúrája helyett most egy másik diktatúra lépett életbe Amerikában minden parlamenti felhatalmazás nélkül.

A petróleummágnások diktatúrája. Hogy az egyes államok politikai vezéreinek hatalma mennyire árnyékhatalom — azt az amerikai petróleummágnások viselkedése bizonyítja legjobban, akik az elnök egyenes utasítása ellenére nemhogy beszüntették volna a petróleumszállítást Olaszországban, hanem még fokozták.

Es ezt Amerikában úgy nevezik, hogy demokrácia. A hatalmasok joga ez ahhoz, hogy kizárólag a saját érdekeik szerint respektálják az államhatalom intézkedéseit.

Az amerikai petróleummágnások a republikánusok pártjához tartoznak s jelenleg a demokraták vannak uralmon.

Ezzel a csekélységgel ők nem törődnek.

Respektusuk és szolidaritásuk csak a haszonig terjed, ezután nem respektálnak semmit.

Sem Európa és a béke, sem saját hazájuk legfőbb politikai érdekeit.

Nekik nem lehet diktálni, csupán ők akarnak és tudnak diktálni.

Ő miattuk nem hajtotta végre hatalmas programját Roosevelt s nem fogja végrehajtani Roosevelt utóda sem, amennyiben ez a program a nép és nem az ő érdekeit fogja szolgálni.

Az amerikai petróleummágnások ellenállása egyik tragikus momentum a amerikai és az európai demokrácia teljes uralmáért folytatott harcoknak.

Ez az ellenállás azt bizonyítja, hogy a külsőleges és formális demokrácia, amely nem tud urrá lenni egy ország gazdasági erői felett is — látszat-demokrácia marad, amely az alapvető kérdésekben vereségre van kárhoztatva.

A trösztök, kartellek mágnásainak diktatúrájával csak a demokrácia diktatúrája állítható szembe, ami nincs ellentmondásban — mint hiszik — a demokrácia lényegével.

Mert aki a demokrácia ellen fegyverrel, vagy antidemokratikus eszközökkel támad, annak a demokrácia fegyverei által kell elesnie.

Vagy legalább is kellene.

Roosevelt ezt éppugy nem ismerte fel, mint az osztrák és német demokráciák védelmezői.

S a jelek szerint alighanem ez a felnemisérés fogja megpecsételni az ő sorsát is.

Emlékiratban kérik a hazai háztulajdonosok az adótulfizetések beszámítását

Az adófizetőket napról-napra érik kellemetlenégek. A legújabb az a rendelet, mely az adótulfizetések beszámítását csak a pénzügyminisztériumba külön beadott kérvény alapján akarja elismerni.

Ez a rendelkezés mély megdöbbenést keltett az adófizetők körében, mert éppen azokat sújtotta, akik pontosan tettek eleget adófizetési kötelezettségeiknek.

A rendelkezés még jobban összekavarja az adóhivatalok eddig is kuszált munkáját és keserű csalódást vált ki azokból, akik előre fizették az adót, hogy a pénzügyminiszter által beígért 5 százalékos kedvezményt megkapják. Így bekövetkezett az a helyzet, hogy a rendelet alapján felülvizsgálják az adófizetők számláit s ha val-

melyik adótételnél túlfizetést állapítanak meg, de a másik adótételnél kevesebb törlesztés van, nemcsak hogy a különbség kiegyenlítését követelik, hanem visszakövetelik az ötszázalékos jóváírást is, amire az adófizető jogosan rászolgált. Tehát a pénzügyminiszter rendelkezése csak a randes adófizetőket sújtja.

Az adófizetőket ért sérelem ügyével a közelmúltban foglalkozott a Háztulajdonosok Szövetségének választmánya és határozatilag kimondotta, hogy emlékiratot terjeszt e tárgyban a pénzügyminiszterhez. Az emlékiratot a napokban küldötték el a pénzügyminiszterhez és abban kérik, hogy a túlfizetéseket hivatalból számítsák be, illetve kompenzálják anélkül, hogy az adófizetőket kérvénybeadásra köteleznék.

December elsejétől életbe lép az új külkereskedelmi rendszer

Megszűnik a 44 százalékos felár és az importőrök szabad alku alapján vásárolhatják devizaszükségeiket.

Végérvényesen győzött Manolescu-Strunga a bukott miniszter

Ismeretes, hogy Costinescu dr. kereskedelmi miniszter tárcáját kötötte a külkereskedelmi forgalom olyan újra-szabályozásához, amely megszünteti az export-devizák kezelésének mai rendszerét és legalább részben lehetővé teszi az exportőrök számára azt, hogy kivittel szerzett külföldi követeléseiket közvetlenül, vagy legfeljebb az autorizált bankok — esetleg egy ujonnan felállítandó deviza-bankon át — maguk adhassák el a behozatali engedéllyel bíró importőröknek és gyári vállalatoknak, amelyek engedélyt kaptak külföldi anyagok vásárlására.

A miniszter nyilatkozata óta nemcsak a kereskedelmi miniszter, hanem a Banca Nationala vezetősége is

hozzájárult a devizák forgalmának szabadabbá tételéhez s evvel megszűnik a jegybank szerepe egy olyan pénzügyi gazdálkodásban, amely semmiképpen nem illet a jegybankbocsátó bank hatáskörébe.

A tanácskozások napok óta szinte megszakítás nélkül folynak a gazdasági élet irányítására hivatott tényezők között s a deviza-forgalom részleges felszabadítására vonatkozó elhatározás véglegesnek tekinthető. Az erre vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyv még nem készült el, mert az új külkereskedelmi szabályzat minden részletében még nincs kidolgozva. Eddig még abban a kérdésben sem volt döntés, hogy a deviza-forgalom ellenőrzését milyen szervezetre bízzák: elégedjenek-e meg az autorizált bankok által gyakorolt kontrollal, amelyet a Banca Nationala felügyelete alá helyezhetnének, avagy létesítsenek külön hivatalt az ellenőrzés munkájának ellátására? A döntés az utóbbi megoldást helyezte előtérbe s így valószínű, hogy

a közeljövőben felállítják a devizahivatalt, amely a kereskedelmi, pénzügyminiszterek és a Banca Nationala ellenőrzése mellett ügyel majd fel a devizák forgalmára.

Illetőleg arra, hogy az exporttal szerzett követelések csak kétféle célra legyenek felhasználhatók: a legfontosabb behozatali cikkek beszerzésére és az államot megillető hányadnak a jegybankhoz való beszolgáltatására.

Elvileg tehát a külkereskedelmi rendszernek következő módosításai várhatók:

A kontingentálás megmarad.

A kivittelből származó külföldi követelések nem lesznek teljes összegükben és hivatalos árfolyamon beszolgáltatandók a Banca Nationalának, hanem csupán az államot megillető és deviza-nemek szerint (tehát nem áruk szerint) megállapítandó hányaduk lesz hivatalos árfolyamokon átengedendő a jegybanknak.

A 44 százalékos deviza-felár megszűnik. Az importőrök szabad alku alapján az exportőröktől vásárolhatják meg deviza-szükségeiket.

Két kérdés még tisztázatlan:

hogyan történjek a kifizetetlen külföldi tartozások törlesztése?

az autorizált bankok, vagy egy ujonnan felállítandó devizahivatal lássa-e el az ellenőrzés és felügyelet munkáját?

A „devizák szabad forgalma” ugyanis nem jelenti azt, hogy az exportőrök követeléseit bárki megvásárolhatja. Ez olyan leíromlásnak nyitná ki kapuját, amit a mai körülmények között nem engedhet meg a kormány. A spekuláció nyomában rávetné magát az idegen valutákra s megkezdődne a lei kiárlása, ami végzetes hatással lehetne az ország gazdasági életére is.

Lényegileg a reform mindenben fedi Manolescu-Strunga volt kereskedelmi miniszter terveit, akinek azért kellett elhagynia helyét, mert annak idején a kormány többi tagjai inkább a Banca Nationala álláspontját tették magukévá s a júniusban életbe léptetett és máig is érvényben lévő, de be nem vált rendszer mellett foglaltak állást. A volt miniszter most meglehetősen láthatja, hogy terveit hogyan valósítják meg — mások.

Az új rend előre láthatólag december 1-én lép életbe.

Itt említjük meg, hogy szó van a kompenzációs eljárás reformjáról is, mégpedig olyan értelemben, hogy

a kormány megengedné a blokkált lejek egy részének felhasználását kompenzációs kiviteli cikkek vásárlására, ha a lej külföldi tulajdonosa hajlandó lesz az exportálandó áruk értékének egy részét a Banca Nationalának átadni.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek
és más

fodrászati cikkek

olesón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

„A falu valóságos pokol”...

A Porunca Vremii írja:

A falu az ország alapja, itt lakik a románság nagy tömegben. Nyugaton mindenütt a falu az országos politika központja, ezért emelkedtek a falvak magasabb színvonalukra. Nálunk, sorsukra vannak hagyva. Amennyiben parasztjaink jelenlegi és háború előtti helyzetét vizsgáljuk, nem tapasztalunk nagyobb különbséget, sőt megállapíthatjuk, hogy visszafelé haladunk. Erkölcsei szempontból szomorú kép tárul fel szemünk előtt. A becsület, mely a román paraszt büszkesége volt, ugyszólván teljesen eltűnt. A lapok hírei bizonyítják állításukat. Hazugság foglalta el a tiszta igazság helyét. A vallás tisztelete eltűnt a falvakból s ki tudja, hova jutottunk volna, ha Petruche Lupu fel nem tűnik Maglavithan. Most a templomok ismét telve vannak. Jótékonyaság szintén alig látható. Ha gyakorolják is, annak csak személyi hiúság az oka. Az öregek és más vagyonának tiszteletével is csak ritkán találkozunk. A falu mind jobban súlyos az erkölcstelenség fertőzése. Az asszonyok könnyelműek. Falvaink a háború előtti színvonal alá jutottak. Sok más baj is van. A falu, valóságos pokol. Hol van a régi erő? A sorozások szomorú képet nyújtanak. Fele elhal fiainknak, még mielőtt sorozásra került volna. A tüdővész, vérhaj, pálinkától kapott elmebaj pusztít. Nem törődik a politika a falvakkal.

A lakbérleti szerződéseket be kell mutatni illetékezés végett.

A pénzügyminiszer rendeletet adott ki, a melynek értelmében harminc napon belül az összes bérleti szerződéseket, még az albéltre vonatkozókat is, az illetékes pénzügyigazgatásnál be kell mutatni, ahol nyomban az előírás szerinti illetéket is le kell róni. Tekintettel arra, hogy az utóbbi időben igen sok új lakást vettek használatba, ezenkívül számos lakásváltozás is történt, a pénzügyminiszer elhatározta, hogy november 26-án az összes bérleti szerződéseket felülvizsgálják. Azokat, akik a bérleti szerződéseket nem látatkoztatják, szigorúan büntetik.

„Fogadjuk el, hogy szoról-szóra igaz”...

A Temesvári Hírlap írja:

Fogadjuk el, hogy a szenátus volt alelnökének, Tony Ilescunak vallomása szószarint megfelel az igazságnak, amikor a bíróság vagyonának eredete felől intézett hozzá kérdéseket. Ez a vallomás akkor sem érdektelen s hü képet nyújtja a közéleti vesér kereseti lehetőségének, most, a mikor bizony kiassz azükken vagyunk állás és elhelyezkedés lehetőség dolgában. Azt mondja Tony Ilescu: 1926-ban, mint ügyvéd kerestem 3 és félmillió lej, mint a szenátus alelnöke a liberálistá párt uralomrajutása óta felvettem több mint egy millió lej, jogtanácsosa vagyok a Monopólpénztárnak s ezért kapok havi ötvenezer lej, a Nemzeti Bankot képviseltem a lejhamisítási perben, ezért kaptam 280 ezer lej honoráriumot, a feleségemnek van egy háza, amelyet a pénz ügyminiszterium bérelt ki évi 250 ezer lejért és a bér összegét két évre előre kifizette... Na, kérem, ilyen csinos kis álláshalmazás után kell még panaszolni?... vagy evés közben jön meg lányileg az étvágy?...

A nyersbőr árának emelkedését a kikészített bőr ára nem követi.

Az utóbbi hetekben a nyersbőr ára jelentősen emelkedett. Ennek megfelelően a kikészített bőr árának is ugyanilyen mértékben kellett volna emelkedni, ami azonban nem történt meg. A timárok és a gyárak is emelték ugyan árakat, de az egyelőre nem jelentékeny. Vannak gyárak, amelyek mindössze egy százalékkal emelték a bőrárakat.

Annak ellenére, hogy sem a timároknál, sem pedig a gyáraknál nem jelentkeztett nagyobb ár-emelés, mégis a detailkereskedők nagyobb tételeket vásárolnak. Szakkörökben a detail-kereskedelmnek ezt a „megrohanását” indokolatlannak tartják.

Állítólag a detailkereskedelmet az idagesíti, hogy a nemzetközi bőrpiacon árhullámlások vannak.

Előnyös helyzetképet mutat ki hazai iparunkról a bucurestii konjunkturakutató intézet

Hazai textiliparunk a legtöbb cikkben fedezi a belföldi szükségletet. — Emelkedő tendenciát mutat bőriparunk is. — Új konjunktúra előtt a hazai vasipar.

Nem kell tartani az építkezési láz csökkenésétől

A konjunkturakutató intézet megállapítása szerint a hazai textilipar az utóbbi időben jelentős fejlődésen ment keresztül, annyira, hogy ma már a legtöbb textilcikkben nagyrészt fedezi a belföldi szükségletet.

Ezt a fejlődést nagy mértékben gátolják a folyton változó külkereskedelmi rendszerek, a melyek mindegyike a textilnyersanyagok importjának csökkentését eredményezte.

A hivatalos statisztikák szerint a textilipar már az 1934. év folyamán sem volt abban a helyzetben, hogy a régi nyersanyagkészleteit kiegészítse és így a textilgyárak nyersanyagállományában állandóan csökkenés állott be az 1934. év folyamán.

A belföldi textilipar az elmúlt fél év alatt nemcsak az azelőtti rendelkezéseinek tett eleget, hanem

számos olyan importcikk gyártását is bevezette, amelyeknek behozatalát az új külkereskedelmi rendszer majdnem teljesen lehetetlenné tette.

A nyersanyagbeszerzési és devizakorlátozási nehézségek miatt a nyersanyagimport túlnyomó része

szé először kompenzációs uton jött be az országba, később pedig az ellenérték kifizetéséhez szükséges devizamennyiséget magas felárakkal szerezte be a belföldi textilipar és így a készáruk eladási árába be kellett kalkulálniok ezeket a többletköltségeket és épen emiatt

a textilárak drámai állandó emelkedést mutatnak az utóbbi években.

Amíg ugyanis az 1934. év folyamán a textilcikk árak 48.6 százalékkal voltak magasabbak, mint az 1928. évben, addig 1935. júniusáig az árak 61.4 százalékkal haladták meg az 1928. évi árakat. Ez a folyamat tovább tartott az időkösben illetékelvétel 44 százalékos valutaprémium bevezetése után is.

Az áremelkedés különösen a gyapottárakban nagyarányú. A selyemárak árszínvonalára kisebb arányú, amennyiben az 1928. évvel szemben 38.4 százalékos a drágulás és a jelenlegi árak alig magasabbak az 1932. éviéknél. Ennek főleg az az oka, hogy a fogyasztóképeség csökkenése következtében a drágább selymek iránti kereslet nagy mértékben csökkent.

Hét százalékos emelkedés a hazai bőr és lábbeligyártásban

A hivatalos statisztika szerint az év első felében a bőripar termelése mennyiségileg hét százalékkal több, mint a múlt év hasonló időszakában. Amíg egyes bőrárakban némi visszaesés mutatkozik a termelésben, addig a kész lábbeliekben a cipőgyárak termelése 15 százalékkal haladta meg a múlt évit, ugyanakkor azonban a raktári készletek oca 50 százalékkal magasabbak, mint a múlt év hasonló időszakában, ami azt bizonyítja, hogy a fogyasztás nem emelkedett arányosan a cipőgyárak termelésével. Ennek részben az is az oka, hogy a nyári hónapok alatt a gumibocskor nagy versenyt támasztott a bőrcipőnek és épen ezért az olcsóbb cipők fogyasztásában nem mutatkozik lényegesebb emelkedés, sőt

egyes vidékeken számottevő visszaesés is tapasztalható.

A kész bőrárakban és lábbeliekben az év júniusáig számottevő áremelkedés alig mutatkozik, csupán az őszi szezon kezdetével tapasztalható némi áremelkedés egyes cikkekben. A belföldi bőripar által gyártott készáruk árak alig haladják meg az 1928. évi áraknak 58.3 százalékat, míg a nyersbőrárak az 1928. évi árak 62 és fél százaléka körül mozognak.

Vasiparunk foglalkoztatottsága is emelkedés előtt áll.

A Konjunkturakutató Intézet jelentése szerint, a belföldi vasipar foglalkoztatottsága emelkedni fog az 1936. év folyamán, amennyiben ekkor kerülnek realizálásra a kormányának a hadsereg felszerelésére vonatkozó rendelkezései, másrészt pedig a román-orosz kereskedelmi forgalom felvételével számítani lehet arra, hogy a belföldi vasipar orosz rendelkezéskhez is jut.

Az elmúlt fél év alatt az importált nyersanyagok és félgyártmányok ára átlag 7—10 százalékkal emelkedett. Ha ezekhez a közterhek emelkedését és más újabb kiadásokat is hozzászámítjuk, úgy a termelési önköltségi árak 10—20, sőt számos esetben 30—40 százalékkal is emelkedtek. Ezzel szemben a készáruk ára az elmúlt fél év alatt csak minimális mértékben emelkedett és a múlt évi árakkal szemben a belföldi vasárak árak alig 4 százalékkal magasabbak, de még így is az 1928.

évi áraknak csak 77 százalékat teszik ki. Ez a minimális áremelkedés is csak a nyersanyagbehozatalnál mutatkozó többletköltségekkel magyarázható, amelynek csak egy kis hányadát hárították át a fogyasztókra a vasipari vállalatok.

Nem fog csökkenni az építkezési láz.

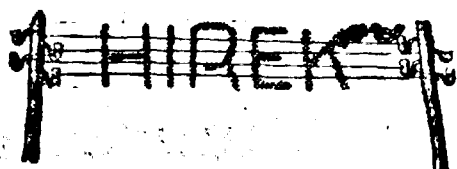
Bár a kormány ez év elején megszüntette az új házak adómentességét, sőt az eddig is adómentes új házakat is adó alá vonta, az építkezési tevékenység még sem csökkent, sőt a fővárosban ez év első felében 17 százalékkal több új építkezés történt, mint az 1934. év hasonló időszakában. Az építkezés nem csökkent ez év második felében sem, amit bizonyít az a körülmény, hogy Bucurestiben ez év második felében is oca 20 százalékkal több építkezésre kértek engedélyt, mint a múlt év hasonló időszakában.

A Konjunkturakutató Intézet véleménye szerint az építkezések csökkenésére alig van kilátás.

„A helyzet semmivel sem javult”...

A Lupta írja:

A pénzügyminiszer belekezdett a jövő évi állami költségvetés munkájába. Az előjelek nem biztatók, a helyzet semmivel sem javult. Annyi bizonyos, hogy fenntartják az utóbbi években vállainkra rakott terheket s a sok áldozatot s a kiadások csökkentésével új bevételi forrásokat létesítenek. Két körülményre kell felfigyelnünk ezzel kapcsolatban. Mindenekelőtt ismét anyagmegtakarításról beszélnek. Ez a legkönnyebb. Az élettelen anyag nem képes tiltakozni. S mégis ez a takarékoság érdemel figyelmet. Nem lehet erősség, kötszer és tűsifa nélkül hagyni a kórházakat, ez katasztrófát jelentene az ország lakosságára. A személyi kiadások terén úgy akarnak megtakarítást elérni, hogy a megüresedett hivatali helyek betöltéséről lemondanak. Lehetséges, hogy ez az intézkedés a holt számok szempontjából helyesnek látszik. Szerencsétlenségre azonban az ország nemcsak holt számokból áll, hanem élő emberekből is, akiket p. kell tartani.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévire 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévire 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves hirdetéseknek árendadíjmentes.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon.

400 lejbe kerül egy tévesen kirótt 100 lejes bírság törlése

Ajnád községben az illetékes körorvos által összeállított névjegyzék alapján igen sok szülőt bírságot kaptak a vármegyei közegészségügyi hivatal, akik a törvény által előírt himlőoltást elmulasztották. A kiszabott bírság esetenként 100—100 lej, melyet azonnal végrehajtásra adtak ki.

A bírságokkal kapcsolatosan a megye egészségügyi hivatalát felkereste Simon András gazda, karján két éves kis fiacskájával. Előadta, hogy őt is megbírságot kaptak. A bírság pedig jogtalan, mert a gyermeket annak rendje és módja szerint beoltotta a körorvos. Karján most is látszik az ilyenkor szokásos sebhely.

A hivatalnál, ahelyett, hogy a nyilvánvaló tévedés alapján egyszerűen törölték volna a bírságot, azt a „jóindulatu” tanácsot adták, hogy a sérelmes bírság-végzést felebbezze meg a törvényszékhez.

Lényegében ez azt jelenti, hogy Simon András koldusszegény gazdának az egészségügyi hivatal javára letétbe kell helyeznie a kirótt 100 lejes bírságot, azután ügyvédet fogadnia, felbélyegzett fellebbezést készítenie és az ügy tárgyalásán a törvényszéken megjelennie. Ez az eljárás a legjobb esetben is 400 lej igényel. De honnan vegyen ekkora összeget a szegény ember?

Szerény, emberséges alapon álló véleményünk szerint az ilyen eljárás egyáltalán nem alkalmas a törvénybe vetett hit kiszélesítésére, sőt. Ezt és az ehhez hasonló ügyeket nyilvánvaló tévedésről lévén szó egészen másképpen kellene elintézni. Elvégre a törvényhozás nem számolt azzal, hogy a végrehajtó közegek „tévedni” is fognak s mert ezt számításán kívül hagyta, azért alkalmazott megszorításokat a bírság elleni fellebbezésekkel kapcsolatosan.

Ezt is illik, sőt egyenesen szükséges figyelembe venni ott, ahol bírságokat alkalmaznak és szabnak ki a mostani egyáltalán nem rózsás világban. Elvégre a bírságot kihágások meggátolására alkalmazzák. Következésképpen, ha nincs kihágás, bírság sem lehet. Ez egészen világos. Vagy nem?

— Nincs adóhalasztás. Kétségkívül Arad legforgalmasabb közhivatala a pénzügyigazgatóság. Naponta száz és száz ember jelenik meg ott s egymásnak adják a kilincset a kétségbeesett adóalanyok, akik fizetési halasztást kérnek. Azonban hiába minden kérés, senkinek sem adnak haladékot. Sőt, a legutóbb érkezett miniszteri rendeletek alapján a nagyobb összeggel hátralékosoktól még szigorúbban hajtják be az adót. Cillibe behajtási pénzügyigazgató munkatársunknak kijelentette, hogy adófizetési haladékot senkinek sem adhat, mert ez nem áll módjában. Adófizetési haladékot kizárólag csak a pénzügyminisztérium adhat. Az adók behajtását különben is szigorúan szorgalmazza, annál is inkább, mert itt a novemberi évnegyed. A rengeteg aradi adófizető polgárt, aki azért megy fel a pénzügyigazgatóságra, hogy adófizetési haladékot kapjon, elutasítják kérésével.

— Kik jogosultak a záróra ellenőrzésére? Miniszteri utasítás érkezett a munkaügyi hatóságokhoz, amelyben közlik, hogy az üzleti záróra ellenőrzésére kiküldött budapesti ellenőröknek speciális miniszteri engedéllyel kell rendelkezniük. Csak az ilyen hivatalos irással rendelkező egyének jogosultak az üzleti zárórát ellenőrizni.

Gazdag tárgysorozattal tart rendkívüli közgyűlést az aradi vendégipari szindikátus

Az e hó 11-én, vagy határozatképtelenség esetén e hó 18-án délután 5 órai kezdettel az Iparos Otthon emeleti termében, — mint lapunk mult számában már jelentettük, — rendkívüli közgyűlést tart az aradi vendégiparosok szindikátusa.

A rendkívüli közgyűlés gazdag tárgysorozattal ez alkalommal közöljük:

1. Elnöki megnyitó. 2. A kártyajátékok ügyének megtárgyalása. 3. A falusi helyiségek zárójának kérdése. 4. A közégi bérlemények kérdése. 5. Az állami monopólium újabb rendelkezéseinek megvitatása. 6. A zeneszerzők egyesületének

díjai. 7. Az italmérési engedélyek mesterséges felszaporítása. 8. A kontárkérdés. 9. Monopóliumok utáni bruttó kereset emelése. 10. Az elnökség jelentése az UPAR közgyűlésén hozott határozatokról. 11. Az UPAR és a Sfatul Negustoresc együttműködésének kérdése. 12. Az elnökség jelentése a Sfatul Negustoresc közgyűlésén hozott határozatokról. 13. Az Otthon szabályainak jóváhagyása. 14. Új tagok felvételének jóváhagyása. 15. A választmányban megüresült tagsági helyek kiegészítése. 16. Indítványok.

— A szőlősgazdák nem sujtathók külön kereseti adóval. Érdekes döntést hozott az aradi törvényszék Senciuc-tanácsa. A Tagányi-örökösöket, akik szőlősgazdák és bortermelők, külön kereseti adóval sujtották saját boraik után. Tagányiék Rozvan Emil dr. ügyvédjük útján a törvényszék előtt megtámadták az adókiutest. A törvényszék ítéletében megsemmisítette az adókiutest és kimondta, hogy a szőlőtermelők, mint mezőgazdák, külön kereseti adóval nem sujtathók a törvény 34-ik szakasza értelmében.

— A teherautók forgalmi illetéke. Ismeretes, hogy az állam új illetéket vezetett be, még pedig a teherautókon szállított áruk után. A rendelet célja, hogy az ilyen módon befolyt jövedelem növelje az útalapot, másrészt pedig, hogy az államvasutat támogassa az autók versenye ellen. Az új rendelkezés értelmében a teherautókon szállított áruk után tonnánként és kilométerenként egy lej fizetendő, ha azonban az országot párhuzamosan halad a vasútvonallal, ez az illeték három lej. Az új illeték erősen sujtja a vásárokrá járó iparosokat és kiskereskedőket, a kiknek körében akció indult meg, hogy a kormány törölje el ezt az illetéket, amely megnehezíti a helyzetüket.

— Ellenőrzik az italméréseket. A pénzügyi gárda tagjai néhány nap óta rendszeres razziákat tartanak Aradon. Ugyszólván valamennyi italmérőnél megjelennék és ellenőrzik, hogy az italmérések tulajdonosai vajjon, eleget tesznek-e a monopól vezérigazgatóság rendeleteinek. Abban az esetben, ha kihágást tapasztalnak, felveszik a jegyzőkönyvet, amelyet felterjesztenek a felettes fórumokhoz.

Szerkesztői üzenetek

Kezdő iparos Petrogani. Egészségügyi engedélyt is kell kérnie. Ezt az új egészségügyi törvény írja elő. Vigyázzon, hogy a takszát mérsékelt összegben állapítsák meg.

Érdeklődő, Tg.-Sacuesc. Az Iparos-t csak előfizetőknek küldjük. Egyes számokat nem bocsátunk a lapból eladásra. Egy-egy régi számot — amennyiben kiadóhivatalunknak még rendelkezésére áll, — 20 lej beküldése ellenében előfizetőknek készségesen megküldünk. Új előfizetőknek, kívánságra, bizonyos időre visszamenőleg is beindíthatjuk a lapot. Az előfizetési díj természetesen előre küldendő be.

Cluji ékszerész. A mértékrendszerről szóló rendelkezések mult év januárjában jelentek meg a Hivatalos Lapban. A nemes anyagokról szóló három külön rendelkezés a vonatkozó rendelet kapcsán jelent meg, így ugyanabban a számban találja meg.

Brasovi bádógos. Bádógliteresek csak külön engedély alapján készíthetők. A kérvényt az előírt formában az ipari és kereskedelmi minisztérium mértékhatóságának kell beküldeni. Az előírt általános formalitásokon kívül pontosan fel kell sorolni milyen mérőeszközöket kíván forgalomba hozni. Kell bizonyítvány az ügyességtől és a törvényszéktől, hogy csődben nem volt és teljesen büntetlen előéletű. A részletek ügyében a mértékhatóság ottani kirendeltségétől kap felvilágosításokat.

Törvénytárgyaló, Oradea. Gyanuja alaposnak bizonyult, mert a felfogása tényleg téves. A patenta fixa rendszernél az iparos személye van előtérben. Ha az iparos általában nem dolgozik hét munkánál többel és gépei nem haladják meg az öt lóerőt, a patenta fixa alá esik. Természetesen csak akkor, ha forgalma nem haladja meg a 150.000 lejt. Ezzel szemben a forgalmi adótörvény nem az iparos személyét, hanem a műhelyt mentesíti a forgalmi adó fizetése alól. Iparos műhelynek pedig a miniszteri rendelet szerint az olyan kisüzem minősítendő, amely főleg javításokkal foglalkozik és nem gyárt szériákat. Egy likörgyár például tekintet nélkül munkásainak, illetve a lóerőknek számára, forgalmi adóköteles. Az iparos minősítésénél fontos szempont az ipar-engedély birtoklása, mert ez csak az inas és segédidő eltöltése, tehát a kellő szakképzettség elsajátítása után szerezhető meg. A forgalmi adómentességnél azonban nem ezt a körülményt kívánják meg, hanem hogy a mester tagja legyen ipartestületének, illetve szakmai szindikátusának, ami lényegében ugyanaz.

Kereskedő-iparos, Timişoara. Üzleti könyvek vezetése kereskedőre kötelező. Az, hogyha a cég nincs mindig „napra készen” (ajourban) a könyveléssel és ezt észre veszi a pénzügyi közeg, nem képez kihágást és nem is büntethető. A joggyakorlat szerint van döntvény, amely szerint az egyes tételeknek nem azon a napon, hanem későbbre való könyvelése nem képez kihágást. Érthető és indokolt, hogy egy kereskedő, a kinek ipari üzeme is van, állandóan e van maradvány bizonyos idővel könyvei vezetésénél és ezt nem is lehet nála kifogásolni.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Revuinei Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că coizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

In Grupa I. Csoportban Ernest Bagi Ernő 197.

In Grupa II. Csoportban Antoniu Domi Antal 837. Ludovic Moldovan Lajos 888.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu coizațiile lor, să achite restanța in intregul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 si 15 din statutele cautate lor de membrii respectivi automatice, adică dacă membrul decedat, la intreg timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scadente după următorul număr de decedati:

In Grupa A. Csoportban 866. Vad. I. Alex. Kolozsi Sándorné. 867. Matei Gollent Mátyás.

In Grupa B) Csoportban: 880 Stefan Juta István.